

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Zebrania Przedstawicieli i Rady Nadzorczej

Sprawozdanie z badania sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego z siedzibą we Włocławku, ul. Żabia 6, 87-800 Włocławek, na które składają się: bilans oraz pozycje pozabilansowe sporządzone na dzień 31.12.2016 roku, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym i rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku oraz informacja dodatkowa obejmująca wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Odpowiedzialność Zarządu i osób sprawujących nadzór za sprawozdanie finansowe

Zarząd Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (j. t. Dz. U. z 2016 r. poz. 1047, ze zm.), zwaną dalej „ustawą o rachunkowości”, wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Zarząd Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą o rachunkowości Zarząd Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego oraz członkowie Rady Nadzorczej Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Jesteśmy odpowiedzialni za wyrażenie opinii o tym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 ustawy o rachunkowości oraz zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. ze zm. Standardy te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej, w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez Kujawsko Dobrzyński Bank Spółdzielczy sprawozdania finansowego, w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania.

Opinia

Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe:

- przekazuje rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego na dzień 31.12.2016 roku, oraz jego wynik finansowy za rok obrotowy od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, – jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Kujawsko Dobrzyński Bank Spółdzielczy przepisami prawa i postanowieniami statutu Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia z badania sprawozdania finansowego nie obejmuje sprawozdania z działalności.

Za sporządzenie sprawozdania z działalności zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa jest odpowiedzialny Zarząd Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego. Ponadto Zarząd Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego oraz Członkowie Rady Nadzorczej Kujawsko Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem było, w związku z przeprowadzonym badaniem sprawozdania finansowego, zapoznanie się z treścią sprawozdania z działalności i wskazanie czy informacje w nim zawarte uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości i czy są one zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Kujawsko Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym i jego otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia. Ponadto zgodnie z wymogami art. 111a ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe (j. t. Dz. U. z 2016 r., poz. 1988 ze zm.), zwanej dalej „prawem bankowym”, naszym obowiązkiem było zbadanie informacji finansowych zawartych w punkcie I. i X. sprawozdania z działalności Banku. Badanie przeprowadziliśmy zgodnie z zakresem opisanym w paragrafie „Odpowiedzialność biegłego rewidenta” powyżej.

Naszym zdaniem informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Ponadto, w świetle wiedzy o Kujawsko Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym i jego otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy istotnych zniekształceń w sprawozdaniu z działalności. Ponadto w punkcie I. sprawozdania z działalności Bank poinformował, że nie posiada podmiotów zależnych w państwach członkowskich i w państwach trzecich, o których mowa w art. 111a ust. 1 prawa bankowego.

Informacje o wypełnieniu innych obowiązków wynikających z przepisów prawa

Bank wypełnił inne obowiązki wynikające z przepisów prawa.

Data opinii 17 marca 2017 roku.

Kluczowy biegły rewident:

BIEGŁY REWIDENT

Urszula Wietrzyk

Działający w imieniu:

AUDYTOR CALISIA Sp. z o.o.
62-800 Kalisz, ul. Asnyka 7-9
NIP 781-00-62-367
nr podmiotu 373

Urszula Wietrzyk
PREZES ZARZĄDU
BIEGŁY REWIDENT
nr 7655

BILANS BANKU

	AKTYWA	Stan na	
		31.12.2016r.	31.12.2015r.
I.	Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	5 562 874,41	5 763 236,12
	1. W rachunku bieżącym	5 562 874,41	5 763 236,12
	2. Rezerwa obowiązkowa	0,00	0,00
	3. Inne środki	0,00	0,00
II.	Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskontowania w Banku Centralnym	0,00	0,00
III.	Należności od sektora finansowego	100 695 254,78	98 055 495,77
	1. W rachunku bieżącym	39 114 431,16	37 288 194,85
	2. Terminowe	61 580 823,62	60 767 300,92
IV.	Należności od sektora niefinansowego	381 760 492,68	355 889 391,42
	1. W rachunku bieżącym	40 196 552,76	45 769 185,42
	2. Terminowe	341 563 939,92	310 120 206,00
V.	Należności od sektora budżetowego	5 832 705,51	4 876 677,18
	1. W rachunku bieżącym	0,00	0,00
	2. Terminowe	5 832 705,51	4 876 677,18
VI.	Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0,00	0,00
VII.	Dłużne papiery wartościowe	22 963 816,86	23 637 876,05
	1. Banków	5 254 309,09	1 255 252,30
	2. Budżetu Państwa i budżetów terenowych	13 881 109,05	17 329 649,37
	3. Pozostałe	3 828 398,72	5 052 974,38
VIII.	Udziały lub akcje w jednostkach zależnych	0,00	0,00
	1. W instytucjach finansowych	0,00	0,00
	2. W pozostałych jednostkach	0,00	0,00
IX.	Udziały lub akcje w jednostkach współzależnych	0,00	0,00
	1. W instytucjach finansowych	0,00	0,00
	2. W pozostałych jednostkach	0,00	0,00
X.	Udziały lub akcje w jednostkach stowarzyszonych	0,00	0,00
	1. W instytucjach finansowych	0,00	0,00
	2. W pozostałych jednostkach	0,00	0,00
XI.	Udziały lub akcje w innych jednostkach	6 145 214,30	3 894 866,73
	1. W instytucjach finansowych	6 141 942,32	3 891 594,75
	2. W pozostałych jednostkach	3 271,98	3 271,98
XII.	Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	6 724 422,49	7 456 677,34
XIII.	Wartości niematerialne i prawne, w tym:	153 921,46	109 301,11
	- wartość firmy	0,00	0,00
XIV.	Rzeczowe aktywa trwałe	6 806 883,69	7 069 469,01
XV.	Inne aktywa	846 643,73	771 924,56
	1. Przejęte aktywa - do zbycia	0,00	0,00
	2. Pozostałe	846 643,73	771 924,56
XVI.	Rozliczenia międzyokresowe	1 475 670,26	1 373 939,74
	1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 177 491,00	1 095 110,00
	2. Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	298 179,26	278 829,74
XVII.	Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy	16 600,99	25 484,03
XVIII.	Akcje własne	0,00	0,00
	AKTYWA RAZEM	538 984 501,16	508 924 339,06

Podpis osoby odpowiedzialnej
za prowadzenie ksiąg rachunkowych

DYREKTOR WYDZIAŁU
RACHUNKOWO-FINANSOWEGO
GŁÓWNY KSIĘGOWY

Renata Skowrońska

Włocławek, dnia 06.03.2017r.
(miejsce i data sporządzenia)

BIEGŁY REWIDENT

7355

Urszula Wietrzyk

Zarząd Banku:

KUJAWSKO-DOBRZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY

Prezes Zarządu
KDPS

Cezary Maciejewski

WICEPREZES ZARZĄDU
KDPS

Małgorzata Małkowska

WICEPREZES ZARZĄDU
KDPS

Miroslaw Gniady

	PASYWA	Stan na	
		31.12.2016r.	31.12.2015r.
I.	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0,00	0,00
II.	Zobowiązania wobec sektora finansowego	6 377 063,02	3 069 090,88
	1. W rachunku bieżącym	1 388 708,17	2 476 768,33
	2. Terminowe	4 988 354,85	592 322,55
III.	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	413 768 438,12	396 097 532,73
	1. Rachunki oszczędnościowe, w tym:	280 334 522,60	273 865 603,45
	a) bieżące	157 874 412,51	147 391 606,42
	b) terminowe	122 460 110,09	126 473 997,03
	2. Pozostałe, w tym:	133 433 915,52	122 231 929,28
	a) bieżące	99 661 427,13	83 499 607,91
	b) terminowe	33 772 488,39	38 732 321,37
IV.	Zobowiązania wobec sektora budżetowego	54 293 208,89	48 111 980,44
	1. Bieżące	36 846 111,18	26 719 661,77
	2. Terminowe	17 447 097,71	21 392 318,67
V.	Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0,00	0,00
VI.	Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	5 043 781,07	5 041 249,16
VII.	Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych	0,00	0,00
VIII.	Fundusze specjalne i inne zobowiązania	2 574 469,39	2 173 915,24
IX.	Koszty i przychody rozliczane w czasie oraz zastrzeżone	2 704 928,81	3 283 801,63
	1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	68 284,00	141 641,83
	2. Ujemna wartość firmy	0,00	0,00
	3. Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone	2 636 644,81	3 142 159,80
X.	Rezerwy	4 424 718,21	3 885 771,94
	1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	479 672,00	357 971,00
	2. Pozostałe rezerwy	3 945 046,21	3 527 800,94
XI.	Zobowiązania podporządkowane	3 966 944,19	3 959 485,88
XII.	Kapitał (fundusz) podstawowy	1 153 000,00	1 222 500,00
XIII.	Kapitał (fundusz) zapasowy	40 759 800,62	38 040 884,98
XIV.	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	889 844,30	1 087 043,24
XV.	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	108 000,00	108 000,00
	1. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	0,00	0,00
	2. Pozostałe	108 000,00	108 000,00
XVI.	Zysk (strata) z lat ubiegłych	0,00	0,00
XVII.	Zysk (strata) netto	2 920 304,54	2 843 082,94
XVIII.	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	0,00	0,00
	PASYWA RAZEM	538 984 501,16	508 924 339,06

Współczynnik wypłacalności	14,48%	14,13%
----------------------------	--------	--------

Podpis osoby odpowiedzialnej
za prowadzenie ksiąg rachunkowych

Zarząd Banku:

KUJAWSKO-DOBRYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY

DYREKTOR WYDZIAŁU
RACHUNKOWO-FINANSOWEGO
GŁÓWNY KSIĘGOWY

Renata Skowrońska

Włocławek, dnia 06.03.2017r
(miejsce i data sporządzenia)

Prezes Zarządu
KDBS
Cezary Maciejewski

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Małgorzata Maciejewska

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Miroslaw Gniady

BIEGŁY REWIDENT
nr 1655

Urszula Wietrzyk

POZYCJE POZABILANSOWE

	TREŚĆ INFORMACJI	Stan na	
		31.12.2016r.	31.12.2015r.
I.	Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	58 409 281,21	60 891 430,04
	1. Zobowiązania udzielone:	48 409 281,21	50 891 430,04
	a) finansowe	44 484 312,12	46 146 795,42
	b) gwarancyjne	3 924 969,09	4 744 634,62
	2. Zobowiązania otrzymane:	10 000 000,00	10 000 000,00
	a) finansowe	10 000 000,00	10 000 000,00
	b) gwarancyjne	0,00	0,00
II.	Zobowiązania związane z realizacją operacji kupna/ sprzedaży	0,00	0,00
III.	Pozostałe	179 819 569,72	168 111 248,26

Podpis osoby odpowiedzialnej
za prowadzenie ksiąg rachunkowych

DYREKTOR WYDZIAŁU
RACHUNKOWO-FINANSOWEGO
GŁÓWNY KSIĘGOWY

Renata Skowrońska

Włocławek, dnia 06.03.2017r
(miejsce i data sporządzenia)

Zarząd Banku:

KUJAWSKO-DOBRYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY

Prezes Zarządu
KDBS

Cezary Maciejewski

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS

Małgorzata Małajkowska

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS

Miroslaw Gniady

BIEGŁY REWIDENT
nr 1555

Urszula Wietrzyk

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT BANKU

	TREŚĆ INFORMACJI	Stan za okres	
		01.01-31.12.2016r.	01.01-31.12.2015r.
I.	Przychody z tytułu odsetek	19 442 566,06	19 335 571,11
	1. Od sektora finansowego	1 462 689,64	1 853 854,69
	2. Od sektora niefinansowego	15 926 139,62	15 373 018,80
	3. Od sektora budżetowego	1 298 361,86	1 220 286,14
	4. Z papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	755 374,94	888 411,48
II.	Koszty odsetek	3 892 273,95	4 314 387,07
	1. Od sektora finansowego	27 189,49	61 581,16
	2. Od sektora niefinansowego	3 322 177,69	3 687 588,18
	3. Od sektora budżetowego	542 906,77	565 217,73
III.	Wynik z tytułu odsetek (I - II)	15 550 292,11	15 021 184,04
IV.	Przychody z tytułu prowizji	5 477 427,65	5 611 476,61
V.	Koszty prowizji	684 467,09	696 401,97
VI.	Wynik z tytułu prowizji (IV - V)	4 792 960,56	4 915 074,64
VII.	Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu	95 090,10	100 021,79
	1. Od jednostek zależnych	0,00	0,00
	2. Od jednostek współzależnych	0,00	0,00
	3. Od jednostek stowarzyszonych	0,00	0,00
	4. Od pozostałych jednostek	95 090,10	100 021,79
VIII.	Wynik operacji finansowych	-74 145,96	-1 002 873,62
	1. Papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi	-74 145,96	-1 002 873,62
	2. Pozostałych	0,00	0,00
IX.	Wynik z pozycji wymiany	69 064,07	95 535,76
X.	Wynik działalności bankowej	20 433 260,88	19 128 942,61
XI.	Pozostałe przychody operacyjne	1 218 604,98	469 477,34
XII.	Pozostałe koszty operacyjne	103 054,24	114 333,82
XIII.	Koszty działania banku	14 923 726,67	14 780 274,06
	1. Wynagrodzenia	7 148 032,97	7 032 545,94
	2. Ubezpieczenia i inne świadczenia	2 054 060,73	1 305 144,00
	3. Inne	5 721 632,97	6 442 584,12
XIV.	Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	692 212,09	749 796,73
XV.	Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości	5 020 694,12	3 952 542,79
	1. Odpisy na rezerwy celowe i na ogólne ryzyko bankowe	5 020 694,12	3 952 542,79
	2. Aktualizacja wartości aktywów finansowych	0,00	0,00
XVI.	Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości	3 263 383,80	3 847 006,39
	1. Rozwiązanie rezerw celowych i rezerw na ogólne ryzyko bankowe	3 263 383,80	3 847 006,39
	2. Aktualizacja wartości aktywów finansowych	0,00	0,00
XVII.	Różnica wartości rezerw i aktualizacji (XVI - XV)	-1 757 310,32	-105 536,40
XVIII.	Wynik działalności operacyjnej	4 175 562,54	3 848 478,94
XIX.	Wynik operacji nadzwyczajnych	0,00	0,00
	1. Zyski nadzwyczajne	0,00	0,00
	2. Straty nadzwyczajne	0,00	0,00
XX.	Zysk (strata) brutto	4 175 562,54	3 848 478,94
XXI.	Podatek dochodowy	1 255 258,00	1 005 396,00
XXII.	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty)	0,00	0,00
XXIII.	Zysk (strata) netto	2 920 304,54	2 843 082,94

Podpis osoby odpowiedzialnej
za prowadzenie ksiąg rachunkowych

DYREKTOR WYDZIAŁU
RACHUNKOWO-FINANSOWEGO
GŁÓWNY KSIĘGOWY

Renata Skowrońska

Włocławek, dnia 06.03.2017r
(miejsce i data sporządzenia)

Zarząd Banku:

KUJAWSKO-DOBRZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY

Prezes Zarządu
KDBS
Cezary Maciejewski

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Małgorzata Matejkowska

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Miroslaw Gniady

BIEGŁY REWIDENT
nr 7655
Urszula Wietrzyk

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym	Stan na	
	31.12.2016r.	31.12.2015r.
I. Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO)	43 301 511,16	40 640 199,91
- korekty błędów podstawowych		
II. Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO), po korektach	43 301 511,16	40 640 199,91
1. Kapitał (fundusz) podstawowy na początek okresu	1 222 500,00	1 276 500,00
1.1. Zmiany kapitału (funduszu) podstawowego	-69 500,00	-54 000,00
a) zwiększenia (z tytułu)	3 500,00	33 500,00
- wpłaty udziałów	1 500,00	3 500,00
- zmiana ilości udziałów	2 000,00	30 000,00
- dopisana dywidenda	0,00	0,00
b) zmniejszenia (z tytułu)	73 000,00	87 500,00
- wypłata udziałów	73 000,00	87 500,00
- skreślenia z rejestru udziałowców	0,00	0,00
1.2. Kapitał (fundusz) podstawowy na koniec okresu	1 153 000,00	1 222 500,00
2. Kapitał (fundusz) zapasowy na początek okresu	38 040 884,98	36 237 999,28
2.1. Zmiany kapitału (funduszu) zapasowego	2 718 915,64	1 802 885,70
a) zwiększenia (z tytułu)	2 718 915,64	1 802 885,70
- likwidacja środków trwałych	0,00	0,00
- podziału zysku (ustawowo)	2 718 315,64	1 801 485,70
- podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość)	0,00	0,00
- wpłaty wpisowego	600,00	1 400,00
b) zmniejszenia (z tytułu)	0,00	0,00
- pokrycia straty	0,00	0,00
2.2. Kapitał (fundusz) zapasowy na koniec okresu	40 759 800,62	38 040 884,98
3. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na początek okresu	1 087 043,24	1 161 420,28
3.1. Zmiany kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny	-197 198,94	-74 377,04
a) zwiększenie (z tytułu)	70 868,74	125 830,91
- aktualizacja jednostek uczestnictwa, obligacji	24 611,74	108 384,91
- podatek odroczone	46 257,00	17 446,00
b) zmniejszenie (z tytułu)	268 067,68	200 207,95
- aktualizacji jednostek uczestnictwa, obligacji	268 067,68	200 207,95
- podatek odroczone	0,00	0,00
3.2. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na koniec okresu	889 844,30	1 087 043,24
4. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego na początek okresu	0,00	0,00
4.1. Zmiany funduszu ogólnego ryzyka bankowego	0,00	0,00
a) zwiększenie (z tytułu)	0,00	0,00
- podział zysku	0,00	0,00
b) zmniejszenie (z tytułu)	0,00	0,00
- przeniesienie na fundusz zapasowy Uchwała ZP	0,00	0,00
4.2. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego na koniec okresu	0,00	0,00
5. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na początek okresu	108 000,00	108 000,00
5.1. Zmiany pozostałych kapitałów (funduszy) rezerwowych	0,00	0,00
a) zwiększenie (z tytułu)	0,00	0,00
-	0,00	0,00
b) zmniejszenie (z tytułu)	0,00	0,00
-	0,00	0,00
5.2. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na koniec okresu	108 000,00	108 000,00
6. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	2 843 082,94	1 901 802,11
6.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	2 843 082,94	1 901 802,11
- korekty błędów podstawowych	0,00	0,00
6.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach	2 843 082,94	1 901 802,11
6.3. Zmiana zysku z lat ubiegłych	-2 843 082,94	-1 901 802,11
a) zwiększenia (z tytułu)	0,00	0,00
- podziału zysku z lat ubiegłych	0,00	0,00
b) zmniejszenie (z tytułu)	2 843 082,94	1 901 802,11
- podział zysku netto	2 843 082,94	1 901 802,11
- fundusz zasobowy	2 718 315,64	1 801 485,70
- fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyka	0,00	0,00
- dywidenda	44 767,30	50 316,41
- fundusz do dyspozycji Rady i Zarządu	80 000,00	50 000,00

6.4. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	0,00	0,00
6.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu	0,00	0,00
- korekty błędów podstawowych	0,00	0,00
6.6. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach	0,00	0,00
6.7. Zmiana strat z lat ubiegłych	0,00	0,00
a) zwiększenia (z tytułu)	0,00	0,00
-	0,00	0,00
b) zmniejszenia (z tytułu)	0,00	0,00
- pokrycie straty	0,00	0,00
6.8. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	0,00	0,00
6.9. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	0,00	0,00
7. Wynik netto	2 920 304,54	2 843 082,94
a) zysk netto	2 920 304,54	2 843 082,94
b) strata netto	0,00	0,00
c) odpisy z zysku	0,00	0,00
III. Kapitał (fundusz) własny na koniec okresu (BZ)	45 830 949,46	43 301 511,16
IV. Kapitał (fundusz) własny po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	45 785 949,46	43 226 304,52

Podpis osoby odpowiedzialnej
za prowadzenie ksiąg rachunkowych

DYREKTOR WYDZIAŁU
RACHUNKOWO-FINANSOWEGO
GŁÓWNY KSIĘGOWY

Renata Skowrońska

Włocławek, dnia 06.03.2017r
(miejsce i data sporządzenia)

Prezes Zarządu
KDBS

Cezary Maciejewski

Zarząd Banku:

KUJAWSKO-DOBRZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS

Małgorzata Małejkowska

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS

Miroslaw Gniady

BIEGŁY REWIDENT
nr 1555

Urszula Wietrzyk

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIEŻNYCH METODA POŚREDNIA	Dane za rok kończący się	
	31.12.2016r.	31.12.2015r.
TREŚĆ		
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Zysk (strata) netto	2 920 304,54	2 843 082,94
II. Korekty razem:	-3 880 774,20	21 195 495,51
1. Amortyzacja	692 212,09	749 796,73
2. Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	0,00	0,00
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	-95 090,10	-100 021,79
4. Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej	-164 885,21	760 960,12
5. Zmiana stanu rezerw	585 203,27	146 691,87
6. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych	0,00	0,00
7. Zmiana stanu należności od sektora finansowego	-813 522,70	42 953 665,98
8. Zmiana stanu należności od sektora niefinansowego i sektora budżetowego	-26 901 848,76	-30 332 040,59
9. Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0,00	0,00
10. Zmiana stanu udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych (handlowych)	0,00	0,00
11. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora finansowego	-1 102 927,44	-6 331 748,27
12. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora niefinansowego i sektora budżetowego	24 200 133,84	13 015 467,30
13. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0,00	0,00
14. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu papierów wartościowych	0,00	0,00
15. Zmiana stanu innych zobowiązań	400 554,15	-537 147,97
16. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-175 088,35	159 755,32
17. Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów i zastrzeżonych	-505 514,99	710 116,81
18. Inne korekty	0	0
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II)	-960 469,66	24 038 578,45
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I. Wpływy	6 484 902,22	3 936 245,13
1. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych	0,00	0,00
2. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych	0,00	0,00
3. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych	0,00	0,00
4. Zbycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych (w tym również handlowych) i innych aktywów finansowych	6 389 612,12	3 823 622,44
5. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	200,00	12 600,90
6. Inne wpływy inwestycyjne	95 090,10	100 021,79
II. Wydatki	-7 777 780,46	-4 832 662,73
1. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych	0,00	0,00
2. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych	0,00	0,00
3. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych	0,00	0,00
4. Nabycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych (lokacyjnych)	-7 249 097,57	-4 331 667,00
5. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-528 682,89	-500 995,73
6. Inne wydatki inwestycyjne		
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I+/-II)	-1 292 878,24	-896 417,60

C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	5 011 558,31	60 962,60
1. Zaciągnięcie długoterminowych kredytów od innych banków	0,00	0,00
2. Zaciągnięcie długoterminowych pożyczek od innych niż banki instytucji finansowych	0,00	0,00
3. Emisja dłużnych papierów wartościowych dla innych instytucji finansowych	0,00	0,00
4. Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	7 458,31	6 024,87
5. Wpływy netto z emisji akcji i dopłat do kapitału	4 100,00	54 937,73
6. Inne wpływy finansowe	5 000 000,00	0,00
II. Wydatki	-1 132 335,81	-1 815 520,94
1. Spłaty długoterminowych kredytów na rzecz innych banków	-589 100,42	-1 240 000,00
2. Spłaty długoterminowych pożyczek na rzecz innych niż banki instytucji finansowych	-348 000,00	-348 000,00
3. Wykup dłużnych papierów wartościowych od innych instytucji finansowych	0,00	0,00
4. Z tytułu innych zobowiązań finansowych	0,00	0,00
5. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	0,00	0,00
6. Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0,00	0,00
7. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	-117 767,30	-137 816,41
8. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku	-80 000,00	-50 000,00
9. Nabycie akcji własnych	0,00	0,00
10. Inne wydatki finansowe	2 531,91	-39 704,53
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I - II)	3 879 222,50	-1 754 558,34
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A. III +/- B. III +/- C. III)	1 625 874,60	21 387 602,51
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	1 625 874,60	21 387 602,51
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		
F. Środki pieniężne na początek okresu	43 051 430,97	21 663 828,46
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F +/- D), w tym	44 677 305,57	43 051 430,97
- o ograniczonej możliwości dysponowania	0,00	0,00

Podpis osoby odpowiedzialnej
za prowadzenie ksiąg rachunkowych

DYREKTOR WYDZIAŁU
RACHUNKOWO-FINANSOWEGO
GŁÓWNY KSIĘGOWY
Renata Skowrońska

Włocławek, dnia 06.03.2017r
(miejsce i data sporządzenia)

Prezes Zarządu
KDBS
Cezary Maciejewski

Zarząd Banku:

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Małgorzata Małejkowska

KUJAWSKO-DOBZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Miroslaw Gniady

BIEGŁY REWIDENT
nr 355
Urszula Wietrzyk

KUJAWSKO-DOBRZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY
87-200 Wodławek, ul. Żabia 6
NIP 883-00-02-527
KRS 0000495085

**INFORMACJA DODATKOWA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
KUJAWSKO-DOBRZYŃSKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO**

za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku

CZĘŚĆ I

I. WPROWADZENIE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.

1. Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy, mający siedzibę we Włocławku przy ulicy Żabiej 6, został wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Sądu Rejonowego w Toruniu VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 26.11.2001 roku pod numerem KRS 0000065723. Zgodnie z udzielonymi przez Komisję Nadzoru Finansowego zezwoleniami Bank prowadzi działalność na podstawie zatwierdzonego i wpisanego do Krajowego Rejestru Sądowego Statutu KDBS.
2. Sprawozdanie finansowe obejmuje okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku.
3. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku w skład Banku nie wchodziły wewnętrzne jednostki organizacyjne sporządzające samodzielnie sprawozdanie finansowe, Bank nie jest więc zobowiązany do sporządzania łącznego sprawozdania finansowego.
4. Sprawozdanie sporządzono przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości. Nie są znane okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania przez Bank działalności.
5. W okresie objętym sprawozdaniem nie nastąpiło połączenie Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego z innym bankiem.
6. Zasady rachunkowości przyjęte przy sporządzaniu sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2016 roku są zgodne z Ustawą o rachunkowości oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków.
7. Nie wystąpiły zmiany zasad rachunkowości i metody wyceny w roku obrotowym, wywierające istotny wpływ na sprawozdanie finansowe.
8. Sprawozdanie finansowe banku za okres 2016 roku zostało sporządzone zgodnie ze wzorami określonymi w załączniku nr 2 do Ustawy o rachunkowości i załączniku do Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości. Informacje liczbowe zapewniają porównywalność danych sprawozdania finansowego za rok poprzedzający ze sprawozdaniem finansowym za rok obrotowy 2015, z wyjątkiem:
 - zmiany sposobu ujęcia w rachunku zysków i strat rozliczenia kosztów dotyczących finansowania pracowniczych programów emerytalnych oraz opieki medycznej. Koszty finansowania pracowniczych programów emerytalnych oraz opieki medycznej za rok 2015 w wysokości 286 486,39 zł. prezentowane były w rachunku zysków i strat w pozycji XIII Koszty działania banku – poz.1 Wynagrodzenia, natomiast w 2016 roku w wysokości 290 437,33 wykazano w pozycji XIII Koszty działania banku – poz.2 Ubezpieczenia i inne świadczenia.

**Informacja dodatkowa sprawozdania finansowego Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku**

9. Bank nie dokonywał korekty sprawozdania finansowego z tytułu błędu podstawowego.
10. Nie wystąpiły znaczące zdarzenia po dniu bilansowym, nieuwzględnione w bilansie oraz rachunku zysków i strat.
11. W Banku w roku obrotowym 2016 nie wystąpiły znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych.
12. Wynagrodzenie należne za badanie rocznego sprawozdania finansowego za 2016 rok wynosi 22 140,00 zł brutto, w tym zapłacono 8 856,00 zł.

Ewa Kamińska

Specjalista
Kamińska
Ewa Kamińska

.....
(imię, nazwisko i podpis osoby sporządzającej)

Renata Skowrońska

**DYREKTOR WYDZIAŁA
RACHUNKOWO-FINANSOWEGO
GŁÓWNY KSIĘGOWY**
Skowrońska
Renata Skowrońska

.....
(imię, nazwisko i podpis osoby weryfikującej)

ZARZĄD

**KUJAWSKO-DOBRZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY**

Maciejewski
**Prezes Zarządu
KDBS**
Cezary Maciejewski

Matejkowska
**WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS**
Małgorzata Matejkowska

Gniady
**WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS**
Miroslaw Gniady

.....
(pieczęć firmowa)

Włocławek, dnia 06.03.2017r.

.....
(miejsce i data sporządzenia)

Wietrzyk
**BIEGŁY REWIDENT
nr 3155**
Urszula Wietrzyk

KUJAWSKO-DOBZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY
87-800 Włocławek, ul. Żelazna 6
NIP 832-00-02-527
REGON 000495065

KDBS Bank

**Sprawozdanie Zarządu
z działalności Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
za 2016 rok**

Spis treści

I. STAN PRAWNY I WŁADZE BANKU	4
Dane ogólne o Banku.	4
Władze Banku.	4
Dane o zatrudnieniu i strukturze organizacyjnej.....	5
Ład korporacyjny	5
II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI BANKU.	6
Informacje o produktach i usługach	6
Działalność depozytowa.....	6
Rachunki bankowe.....	7
Bankowość elektroniczna	7
Karty.....	7
Rozliczenia	8
Bankomaty i terminale płatnicze	8
Działalność walutowa	8
Działalność kredytowa.....	9
Podsumowanie działalności kredytowej.....	11
Bankowość ubezpieczeniowa (bancassurance)	12
Inne usługi.....	12
III. INFORMACJA W ZAKRESIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH.	13
IV. RYZYKA BANKOWE	13
Ryzyko kredytowe, koncentracji, rezydualne, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i detalicznych ekspozycji kredytowych	14
Ryzyko płynności	14
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	15
Ryzyko walutowe.....	15
Ryzyko operacyjne.....	15
Ryzyko braku zgodności.....	15
Ryzyko kapitałowe.....	16
Limitowanie, monitorowanie, testy warunków skrajnych i raportowanie ryzyk	17
V. KONTROLA WEWNĘTRZNA.....	17
VI. INFORMACJE, ZDARZENIA I UMOWY ISTOTNE DLA DZIAŁALNOŚCI BANKU	17
Umowy ubezpieczenia	17
Umowy współpracy z innymi bankami lub innymi podmiotami	17
Pozostałe umowy.....	19
Umowa zrzeszenia	19
Umowa Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB	19
Umowy konsorcjum.....	19
VII. KIERUNKI ROZWOJU I OSIĄGNIĘCIA BANKU W 2016 ROKU.	19
Kierunki rozwoju strategicznego Banku	19
Rozwój technologiczny i bezpieczeństwo informatyczne	21
Marketing	21
Działalność edukacyjna, kulturalna i charytatywna.....	21
VIII. AKTUALNY (W 2016 ROKU) I PRZEWIDYWANY (W 2017 ROKU) STAN MAJĄTKOWY I SYTUACJA FINANSOWA BANKU.	22

Sytuacja majątkowo-kapitałowa	22
Fundusze	23
Informacje o zaciągniętych przez KDBS kredytach, umowach pożyczek oraz gwarancjach w 2016 r.....	23
Wyniki finansowe, a plan finansowy	23
IX.INFORMACJE O POWIĄZANIACH ORGANIZACYJNYCH I KAPITAŁOWYCH Z INNYMI PODMIOTAMI.....	24
Powiązania kapitałowe	24
Powiązania organizacyjne	25
X. UZYSKIWANE EFEKTY W 2016 ROKU	25
Wskaźniki płynności	25
Wskaźniki rentowności	25
Wskaźniki marży	25
Poziom kosztów	26
Wydajność	26
Ocena jakości aktywów	26
Łączny współczynnik kapitałowy	26

I. STAN PRAWNY I WŁADZE BANKU.

Dane ogólne o Banku.

Pełna nazwa Banku: Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy

Adres siedziby: ul. Żabia 6, 87-800 Włocławek

Bank został wpisany do rejestru sądowego: KRS 0000065723

Bank powstał: w 1926 roku.

Bank działa na podstawie Statutu, ustawy Prawo bankowe, ustawy prawo spółdzielcze oraz ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Zgodnie z art. 111a ustawy Prawo bankowe, w nawiązaniu do Art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia nr 575/2013, w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, Bank:

- nie prowadził, w żadnej formie, działalności na terenie państw członkowskich i państw trzecich,
- nie działał w żadnym z holdingów, o którym mowa w art. 141f ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- osiągnął stopę zwrotu z aktywów, obliczoną jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej, na poziomie 0,6 %.

Na dzień 31.12.2016 r. Bank, zgodnie ze Statutem mógł prowadzić działalność statutową na terenie całego kraju. Jednak działalność Banku skupiała się głównie na terenie 5 powiatów: włocławskiego, aleksandrowskiego, lipnowskiego, radziejowskiego i toruńskiego, poprzez sieć:

- a) ośmiu Oddziałów:
 - I O/Włocławek,
 - O/Osięcin,
 - O/Brześć Kujawski,
 - O/Topólka,
 - O/Wielgie,
 - O/Dobrzyń n/Wisłą,
 - O/Lubanie,
 - O/Toruń,
- b) czterech Filii:
 - F/Ciechocinek,
 - F/Radziejów,
 - Filia nr 1 we Włocławku,
 - F/Aleksandrów Kujawski,
- c) trzech Bankowych Punktów Obsługi Klienta:
 - jednego w Nieszawie,
 - dwóch we Włocławku.

Na dzień 31.12.2016 r. Bank zrzeszał 1.626 członków. Pełen udział wynosił 500 zł.

Władze Banku.

ZARZĄD

W okresie 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. Zarząd pracował w składzie:

- Cezary Maciejewski – Prezes Zarządu,
- Mirosław Gniady – Wiceprezes Zarządu,
- Małgorzata Matejkowska – Wiceprezes Zarządu.

W 2016 r. Zarząd spotykał się, co najmniej raz w tygodniu i odbył 164 protokołowanych posiedzeń, na których podjęto 478 uchwał.

RADA NADZORCZA

Rada Nadzorcza w okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. działała w następującym składzie:

- Zbigniew Brzeziński - Przewodniczący,
- Ludwik Bieńkowski – Zastępca Przewodniczącego,
- Ziemowit Kłódkowski – Sekretarz,

- Zbigniew Ciurski - Członek,
- Romuald Czerwiński - Członek,
- Waldemar Drażkiewicz - Członek,
- Krzysztof Grabowski - Członek,
- Władysław Krygier - Członek,
- Andrzej Lewandowski - Członek,
- Marek Przybyszewski - Członek,
- Marek Skowroński - Członek,
- Tadeusz Rapsiewicz - Członek.

W okresie sprawozdawczym skład Rady nie uległ zmianie. Łącznie w 2016 r. Rada Nadzorcza odbyła 13 posiedzeń, na których przyjęła 66 uchwał.

Dane o zatrudnieniu i strukturze organizacyjnej.

Bank zatrudniał na koniec 2016 r. 142 pracowników. Zatrudnienie w stosunku do 2015 r. nie uległo zmianie. Pracownicy posiadający wykształcenie wyższe stanowili 72 % zatrudnionych ogółem. W okresie sprawozdawczym 130 pracowników Banku uczestniczyło w kursach oraz szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych mających na celu podwyższenie ich kwalifikacji i umiejętności zawodowych. Koszty szkoleń wyniosły 103.020,63 zł. W 2016 roku Bank dofinansował trzem pracownikom naukę na studiach podyplomowych. Kierunki studiów, na których pracownicy rozpoczęli naukę to :

- Executive marketing,
- Bankowość i doradztwo finansowe.

W 2016 roku 121 pracowników Banku korzystało również z pakietu medycznego w ramach prywatnej opieki medycznej.

W 2016 roku struktura organizacyjna Banku podlegała zmianom i była zatwierdzana następującymi Uchwałami Rady Nadzorczej Banku: nr 10/2016 z dnia 30 marca 2016 roku, nr 47/2016 z dnia 15 września 2016 roku oraz nr 60/2016 z dnia 30 listopada 2016 roku. Najistotniejszymi zmianami w strukturze organizacyjnej było zlikwidowanie Samodzielnego Stanowiska ds. Audytu Wewnętrznego, wprowadzenie Samodzielnego Stanowiska ds. Zgodności oraz spłaszczenie struktury organizacyjnej w Pionie Finansowym. Wprowadzone zmiany były konsekwencją przystąpienia Banku w roku 2015 do Systemu Ochrony SGB oraz wynikały z rozpoczęcia procesu dostosowania struktury organizacyjnej do zmian wprowadzonych ustawą Prawo bankowe w 2015 r. W grudniu 2016 roku Bank wystąpił do Komisji Nadzoru Finansowego o zgodę na wyodrębnienie stanowiska Członka Zarządu nadzorującego ryzyka istotne.

Ład korporacyjny.

Kujawsko – Dobrzyński Bank Spółdzielczy, jako instytucja zaufania publicznego, dąży do zachowania pełnej transparentności swojej działalności, należytej jakości komunikacji z klientami, ochrony praw udziałowców oraz skutecznego zarządzania konfliktami interesów.

Bank działała zgodnie z „Zasadami Ładu Korporacyjnego”, przyjętymi przez Zarząd, Radę Nadzorczą i Zgromadzenie Przedstawicieli, które stanowią zbiór zasad określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne Banku. Określają i normują one w szczególności: relacje z udziałowcami i klientami Banku, zasady dotyczące anonimowości zgłoszeń o nadużyciach, organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego i SSO SGB oraz kluczowych systemów i funkcji wewnętrznych, a także organów statutowych i zasad ich współdziałania. W roku 2016 dokonano nowelizacji „Zasad Ładu Korporacyjnego” uchwałami: nr 142/2016 Zarządu KDBS Bank z dnia 18 kwietnia 2016 roku, nr 15/2016 Rady Nadzorczej KDBS Bank z dnia 27 kwietnia 2016 roku oraz nr 11/2016 Zebrania Przedstawicieli KDBS Bank z dnia 17 czerwca 2016 roku. Wprowadzone zmiany wynikały ze zmian przepisów ustawy Prawo bankowe oraz uwzględniały przystąpienie Banku do Systemu Ochrony SGB.

Działając zgodnie z „Zasadami Ładu Korporacyjnego” Zarząd Banku określił zasady prowadzenia przez Bank komunikacji z Klientami i Udziałowcami oraz zasady identyfikacji, zapobiegania oraz zarządzania konfliktami interesów. Stosowne zapisy w/w procedury znalazły się w „Polityce informacyjnej w zakresie kontaktów z Klientami i Udziałowcami Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego” wprowadzonej Uchwałą Nr 96/2015 Zarządu z dnia 31 marca 2015 roku i zaakceptowanej Uchwałą nr 17/2015 Rady Nadzorczej z dnia 08 kwietnia 2015 roku; a następnie zmienionej Uchwałą nr 72/2016 Zarządu z dnia 01 marca 2016 roku i zaakceptowanej Uchwałą nr 12/2016 Rady Nadzorczej z dnia 30 marca 2016 roku oraz w zaktualizowanym „Regulaminie zarządzania konfliktami interesów w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” wprowadzonym Uchwałą Nr 228/2016 Zarządu z dnia 30 czerwca 2016 roku.

II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI BANKU.

Informacje o produktach i usługach.

W zakresie oferowanych produktów i usług Bank realizował strategię, która oparta była na trzech zasadniczych aspektach działań:

- oferowaniu szerokiej gamy produktów i usług, które pozwalają na kompleksowe zaspokojenie potrzeb i oczekiwań Klientów,
- zapewnieniu profesjonalnej i wysokiej jakości obsługi Klientów,
- budowaniu, podtrzymywaniu i rozwijaniu relacji z klientami polegających na uczciwości, wzajemnym zaufaniu i obopólnych korzyściach.

Działalność depozytowa

Wzrost bazy depozytowej ma dla Banku priorytetowe znaczenie. Budowanie bazy depozytowej odbywa się systematycznie, poprzez właściwe kształtowanie poziomu stóp procentowych, utrzymywanie na wysokim poziomie jakości obsługi Klientów oraz jakości i różnorodności oferowanych rodzajów depozytów. Wsparciem w budowaniu bazy depozytowej jest fakt, że Bank z mocy ustawy objęty jest Systemem Gwarantowania Depozytów Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, ponadto od listopada 2015 roku jest członkiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest wzajemne gwarantowanie płynności i wypłacalności banków członków systemu.

W celu kontynuowania rozwoju bazy depozytowej w 2016 r. Bank wziął udział w 4 edycjach złotych lokat promocyjnych zorganizowanych przez Zrzeszenie SGB. Łącznie zebraliśmy 117,3 mln zł, w tym:

- lokata terminowa SGB - zima 2016 z loterią promocyjną, zebrano kwotę 39,9 mln zł,
- lokata terminowa SGB - wiosna 2016 z loterią promocyjną, zebrano kwotę 32,5 mln zł,
- lokata terminowa SGB – lato 2016 z loterią promocyjną, zebrano kwotę 35,7 mln zł,
- lokata terminowa SGB – jesień 2016 z loterią promocyjną, zebrano kwotę 32,7 mln zł.

Lokata LIDER oferowana była dla Klientów, którzy do dnia założenia lokaty nie posiadali w KDBS Banku ROR i RB. w okresie od 18.01.2016 do 02.05.2016 r. Na lokacie LIDER zebrano kwotę 1,5 mln zł.

Lokata Mistrzowska oferowana dla Klientów indywidualnych, wysokość oprocentowania lokaty uzależniona była od awansu reprezentacji Polski do kolejnej rundy Mistrzostw Europy w piłce nożnej 2016. W okresie od 08.06.2016 do 12.06.2016 zebrano 0,6 mln zł.

Lokata Jubileuszowa oferowana dla Klientów indywidualnych, z okazji Jubileuszu 90 lecia Banku. W okresie od 01.07.2016 do 31.07.2016 zebrano 10,2 mln zł.

Lokata LIDER oferowana dla nowych środków w okresie od 17.10.2016 do 15.12.2016. Zebrano kwotę 10,1 mln zł.

W 2016 roku podstawowym źródłem finansowania akcji kredytowej były depozyty podmiotów niefinansowych, w tym głównie depozyty osób fizycznych, które stanowiły ponad 76,6 % bazy depozytowej. Ponadto baza zasilana była przez depozyty budżetów (11,4 % udziału w bazie), depozyty podmiotów gospodarczych (ponad 10 % udziału w bazie) oraz depozyty podmiotów finansowych (1,1 % udziału w bazie). Wielkość bazy depozytowej Banku na przestrzeni 2016 r. powiększyła się o kwotę 28,7 mln tys. zł., dynamika w stosunku do roku poprzedniego wyniosła ponad 106,5 %. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Wielkość, struktura i dynamika bazy depozytowej Banku

Wyszczególnienie	2015 rok		2016 rok		Zmiana 2016/2015	Dynamika 2016/2015
	tys. zł	Struktura	tys. zł	Struktura		
Depozyty ogółem	443 272	100 %	471 937	100 %	28 665	106,5 %
Budżet	47 411	10,7 %	53 940	11,4 %	6 529	113,8 %
Osoby fizyczne	340 475	76,8 %	361 288	76,6 %	20 816	106,1 %
Podmioty gospodarcze	54 382	12,3 %	51 628	10,9 %	- 2 754	95,0 %
Podmioty finansowe	1 004	0,2 %	5 081	1,1 %	4 077	506,1 %

Strukturę depozytów w podziale na depozyty bieżące i terminowe zawiera poniższa tabela.

Struktura depozytów w podziale na depozyty bieżące i terminowe

Wyszczególnienie	2015 rok		2016 rok		Zmiana 2016/2015	Dynamika 2016/2015
	tys. zł	Struktura	tys. zł	Struktura		
Depozyty ogółem	443 272	100 %	471 937	100 %	28 665	106,5 %
Bieżące	257 364	58,1 %	294 165	62,3 %	36 801	114,3 %
Terminowe	185 908	41,9 %	177 772	37,7 %	- 8 136	95,6 %

W 2016 r. odnotowano wzrost depozytów bieżących i spadek depozytów terminowych. W grupie depozytów bieżących, udział depozytów osób fizycznych ukształtował się na poziomie 76,6 %. Dla porównania w 2015 roku udział ten wynosił 76,8 %. Ponadto w 2016 r. udział depozytów podmiotów gospodarczych ukształtował się na poziomie 10,9 %, w porównaniu do roku 2015 udział ten wynosił 13,3 %.

Bank promował oszczędzanie wśród ludzi młodych, poprzez zakładanie nowych i prowadzenie dotychczasowych rachunków Szkolnych Kas Oszczędności. Na koniec roku 2016 Bank obsługiwał Rachunki SKO dla 20 szkół ze swojego terenu działania.

Rachunki bankowe

W październiku 2016 roku zostały wycofane ze sprzedaży następujące pakiety: SGB Konto Żak, SGB Konto Prestiż, SGB Konto Nestor, SGB Konto Rodzina, SGB Konto Mobilne i SGB Konto VIP. W to miejsce KDBS Bank wprowadził nowy pakiet SGB Konto Pionier.

Rok 2016 zamknęliśmy następującą liczbą prowadzonych rachunków bankowych:

- 14.419 rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych dla osób fizycznych,
- 875 rachunków bieżących dla firm,
- 3.164 rachunków dla rolników,
- 12 rachunków jednostek samorządu terytorialnego. Bank prowadził w roku 2016 pełną obsługę finansową 2 powiatów, 6 gmin, 2 miast oraz 2 miast i gmin.

Bankowość elektroniczna

W ramach usługi bankowości elektronicznej KDBS24 dostęp do rachunków przez Serwis internetowy w 2016 r. posiadało łącznie 6.912 klientów, w tym: 5.367 osób fizycznych, 853 rolników, 586 podmiotów gospodarczych i 106 jednostek budżetowych.

Serwis SMS (usługa informująca o zmianach na rachunku za pomocą komunikatu SMS) posiadało łącznie 2.599 klientów, w tym: 1.789 osób fizycznych, 758 rolników i 52 podmiotów gospodarczych. Bankowość internetowa jest najczęściej wybieraną formą dostępu do usług bankowych.

Karty

W październiku 2016 roku Bank wycofał z oferty dwie karty: MasterCard NFC oraz karty z odroczonym terminem płatności typu „charge” wprowadzając jednocześnie kartę mobilną VISA HCE.

W 2016 roku Klienci KDBS posiadali łącznie 10.967 kart płatniczych, z tego: 10.890 kart debetowych, 66 kart kredytowych i 11 kart z odroczonym terminem płatności typu „charge”.

Na ogólną liczbę kart debetowych składają się:

- karty wydane dla osób fizycznych takie: jak Maestro – 1.816 szt., MasterCard PayPass – 408 szt., Visa Electron – 4.873 szt., Visa PayWave – 169 szt., karta mobilna Visa HCE – 4 szt., MasterCard PayPass Młodzieżowa – 104 szt., Visa Electron Młodzieżowa – 1.520 szt., Visa PayWave Młodzieżowa – 117 szt., MasterCard NFC – 3 szt.,
- karty dla firm i instytucji takie jak: Visa Business – 1.807 szt., Visa PayWave Business – 37 szt., MasterCard Business PayPass – 32 szt.

Na ogólną liczbę kart kredytowych składają się:

- karty Visa Credit – 40 szt. i MasterCard Credit – 26 szt.

Na ogólną liczbę kart z odroczonym terminem płatności typu „charge” składają się:

- karty Visa – 3 szt. i MasterCard – 8 szt.

Rozliczenia

Przelewy krajowe i zagraniczne

Naszym priorytetem w działalności rozliczeniowej jest szybkość, niezawodność i bezpieczeństwo rozliczeń. Klienci Banku mają dostęp do wielu produktów rozliczeniowych ułatwiających realizację transakcji gotówkowych i bezgotówkowych. Transakcje gotówkowe mogą być realizowane we wszystkich oddziałach KDBS Bank.

W zakresie rozliczeń bezgotówkowych Bank realizuje przelewy krajowe w systemach Elixir i Sorbnet niezależnie od kwoty, jak również przelewy zagraniczne oraz przelewy transgraniczne w systemach SEPA, SWIFT i TARGET2.

Od maja 2016 r. Bank przystąpił do Systemu Przelewów Natychmiastowych Expres Elixir, dzięki czemu udostępniliśmy Klientom możliwość wykonywania przelewów, które polegają na błyskawicznym (kilkusekundowym) transferze środków między kontami w różnych bankach. Usługa jest dostępna dla Klientów w dni robocze w godzinach od 8.00 do 17.00.

O skali działalności rozliczeniowej Banku świadczy ilość wykonanych przelewów za pośrednictwem KDBS Bank, która w 2016 roku oscylowała w granicach 1 mln szt.

Klientom otrzymującym znaczne ilości płatności przychodzących, Bank oferuje usługę tak zwanych płatności masowych, która zapewnia sprawną, prostą i niezawodną identyfikację płatności wpływających od kontrahentów za zakupione towary lub usługi.

Western Union

Bank posiada w swojej ofercie przekazy Western Union, które umożliwiają Klientom szybkie i wygodne wysyłanie i odbieranie pieniędzy na całym świecie, jak również dokonywanie płatności oraz wysyłanie przekazów pieniężnych, wliczając w to także usługi płatności oferowane pod markami Vigo, Orlandi Valuta, Pago Facil oraz Western Union Business Solutions. Pod w/w markami oferowane są usługi dla klientów w ramach połączonej sieci ponad 0,5 mln placówek, w ponad 200 krajach i terytoriach na świecie. W Polsce do dyspozycji Klientów pozostaje ponad 6 300 placówek oferujących serwis Western Union.

Standardy płatności internetowych

3D Secure

Bank oferuje Klientom jeden z najwyższej ocenianych, z punktu widzenia bezpieczeństwa płatności, standardów płatności za zakupy internetowe o nazwie 3D Secure. Bezpieczeństwo płatności zwiększa zabezpieczenie płatności kartą, które polega na potwierdzeniu transakcji hasłem SMS. Hasło przekazywane jest na numer telefonu zarejestrowany w Banku.

PayByNet

Usługa płatności internetowych stworzona przez Krajową Izbę Rozliczeniową S.A., pozwalająca realizować bezpieczne transakcje o każdej porze dnia, także w weekendy, dzięki bezpośredniemu połączeniu z KDBS Bank. To jedyny w Polsce serwis umożliwiający realizację płatności bezpośrednio z konta bankowego Klienta na konto Sklepu internetowego.

Bankomaty i terminale płatnicze

KDBS Bank umożliwia swoim klientom dostęp do środków pieniężnych, poprzez sieć 4.115 bankomatów w całej Polsce, w tym 15 będących własnością Banku. Od 2016 roku w Ciechocinku, Klienci mogą korzystać także z bankomatu z funkcją wpłatomatu.

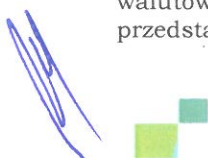
Bank sprzedaje także swoim klientom biznesowym terminale płatnicze POS firmy IT Card. Wszystkie terminale działają w technologii mobilnej, możliwe jest więc ich używanie poza siedzibą firmy na przykład przez korporacje taksówkowe, firmy ubezpieczeniowe, itp. Każde z oferowanych urządzeń POS wyposażone jest w usługę:

- cash back, umożliwiającą wypłatę gotówki przez klientów w punktach usługowo-handlowych,
- doładowania telefonów, dające możliwość realizacji doładowań telefonów komórkowych.

Wszystkie terminale są przystosowane do wykonywania tzw. płatności zbliżeniowych, w tym także płatności za pomocą telefonu komórkowego w technologii NFC. Terminale POS dla klientów biznesowych zbliżają małych przedsiębiorców do najnowocześniejszych rozwiązań rynkowych, niwelując bariery rozwoju skali ich działalności.

Działalność walutowa

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy prowadził również działalność walutową. Ilość rachunków walutowych prowadzonych przez Bank (w sztukach) oraz wartość zgromadzonych na nich środków klientów przedstawiają poniższe tabele.

Struktura rachunków walutowych w ujęciu ilościowym w szt.

	2015 rok		2016 rok	
	BIEŻĄCE	TERMINOWE	BIEŻĄCE	TERMINOWE
USD	29	16	29	15
EUR	403	24	423	5
GBP	50	1	53	3
RAZEM	482	41	505	23

Struktura rachunków walutowych w ujęciu wartościowym w tys. zł

	2015 rok		2016 rok	
	BIEŻĄCE	TERMINOWE	BIEŻĄCE	TERMINOWE
USD	668	146	702	206
EUR	2 389	444	3 405	32
GBP	319	12	374	42
RAZEM	3 376	602	4 481	280

W 2016 roku Bank zwiększył ilość rachunków walutowych o 5 sztuk. Zwiększył się również poziom walorów walutowych przechowywanych na rachunkach bankowych. Oddziały Banku prowadzą skup, sprzedaż oraz przyjmują wpłaty i wypłaty w walucie obcej. Bank posiada także w ofercie możliwość wykonywania zleceń w zakresie niektórych czynności dewizowych takich jak: inkaso eksportowe i importowe, akredytywa dokumentowa, terminowe transakcje wymiany walut w obrocie zagranicznym oraz walutowe transakcje czekowe. W dniu 16.12.2015 roku Bank podpisał umowę z SGB-Bank SA na wdrożenia Platformy Walutowej Grupy SGB. Platforma Walutowa Grupy SGB jest rozwiązaniem umożliwiającym klientom banków Spółdzielczej Grupy Bankowej dokonywanie transakcji wymiany walut przez Internet. Dostawcą Platformy jest Thomson Reuters, firma o unikalnej roli i niekwestionowany lider rozwiązań dotyczących rynku finansowego. Platforma jest obecnie wykorzystywana przez około 100 banków na całym świecie, w tym również przez największych uczestników rynku.

W 2016 roku klienci naszego Banku przeprowadzili łącznie 40 operacji kupna i sprzedaży na kwotę 1.049,4 tys. EUR.

Działalność kredytowa

Dynamika wzrostu działalności kredytowej w 2016 r. wyniosła 107,6 %. Stan kredytów wg wartości bilansowej na 31.12.2016 roku wyniósł 393.124 tys. zł i był wyższy niż w 2015 r. o 27,7 mln zł.

**Koncentracja branżowa portfela kredytowego na koniec 2016 roku
wg wartości ekspozycji kredytowej przedstawiała się następująco:**

Nazwa branży	Ekspozycja kredytowa w tys. zł.	Struktura w %
Budownictwo	21 251	5,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4 073	1,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14	0,0
Pozostała działalność usługowa	3 385	0,9
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8 583	2,4

Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 199	0,6
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5 178	1,4
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8 413	2,3
Edukacja	1 143	0,3
Górnictwo i wydobywanie	3 997	1,1
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	39 271	10,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	19 541	5,4
Przetwórstwo przemysłowe	20 509	5,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	204 963	56,3
Transport i gospodarka magazynowa	2 148	0,6
Informacja i komunikacja	222	0,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	9 215	2,5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4 216	1,2
Inne	0	0,0
RAZEM	363 889	100,0

W strukturze branżowej najwyższy udział stanowiła branża rolna, 56,3 %. Związane jest to ze specyfiką działalności banku, który większość placówek posiada na terenach wiejskich i od lat specjalizuje się w obsłudze tego sektora gospodarki. Szeroka gama kredytów preferencyjnych i komercyjnych znajdujących się w naszej ofercie handlowej, cieszy się od lat zainteresowaniem rolników. O ich dużej atrakcyjności decydowała nie tylko jakość i cena tych produktów, ale również jakość obsługi.

W całym portfelu kredytowym posiadaliśmy 31,2 % kredytów preferencyjnych (rolniczych, studenckich, z dopłatami Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, itp.). Struktura portfela kredytowego w podziale na kredyty komercyjne i preferencyjne nie uległa zasadniczej zmianie i została przedstawiona w poniżej tabeli. Kredyty te są bardziej wrażliwe na zmiany stóp procentowych, a dochody uzyskane przez Bank z ich sprzedaży są niższe w porównaniu z kredytami komercyjnymi, charakteryzują się natomiast lepszą jakością.

**Struktura portfela kredytowego,
w podziale na kredyty komercyjne i preferencyjne**

Rodzaj kredytu	31.12.2015		31.12.2016		
	stan (tys.zł)	struktura (%)	stan (tys.zł)	struktura (%)	dynamika (%)
Kredyty komercyjne	246 349	67,4%	270 346	68,8%	109,7%
Kredyty preferencyjne	119 088	32,6%	122 778	31,2%	103,1%
- ARiMR	97 675	26,7%	104 080	26,5%	106,6%
- BGK (studenckie, rodzina na swoim)	5 087	1,4%	4 643	1,2%	91,3%
- WFOŚiGW	16 326	4,5%	14 055	3,6%	86,1%
Razem	365 437	100,0%	393 124	100,0%	107,6%

Struktura podmiotowa portfela kredytowego

Podmiot	31.12.2015		31.12.2016		
	stan (tys.zł)	struktura (%)	stan (tys.zł)	struktura (%)	dynamika (%)
Przedsiębiorstwa państwowe	0	0,0%	0	0,0%	-
Przedsiębiorstwa prywatne i spółdzielnie	74 693	20,4%	72 813	18,5%	97,5%
Przedsiębiorcy indywidualni	54 781	15,0%	51 672	13,1%	94,3%
Inne jednostki niefinansowe	5 746	1,6%	5 271	1,3%	91,7%
Rolnicy	156 795	42,9%	184 615	47,0%	117,7%
Budżet	4 678	1,3%	5 561	1,4%	118,9%
Osoby prywatne	66 654	18,2%	69 359	17,6%	104,1%
Jednostki finansowe	2 090	0,6%	3 833	1,0%	183,4%
Razem	365 437	100,0%	393 124	100,0%	107,6%

Analiza portfela kredytowego pod względem podmiotu kredytowania wg stanu na dzień 31.12.2016 r. wykazała, że 78,6 % portfela kredytowego stanowiły kredyty udzielone dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, w tym 47 % rolniczą (najwyższa dynamika 117,7 %), 18,5 % to kredyty udzielone przedsiębiorstwom prywatnym i spółdzielniom, a 17,6 % portfela stanowiły kredyty osób fizycznych. Udział w portfelu, kredytów dla jednostek samorządu terytorialnego wynosił 1,4 %. Jednostki samorządu terytorialnego korzystały zarówno z kredytów na. Kredyty dla podmiotów finansowych stanowiły 1 % portfela kredytowego i były to kredyty dla podmiotu z branży leasingowej.

Struktura rodzajowa portfela kredytowego

Rodzaj kredytu	31.12.2015		31.12.2016		
	stan (tys.zł)	struktura (%)	stan (tys.zł)	struktura (%)	dynamika (%)
Kredyty w rachunku bieżącym	43 206	11,8%	38 513	9,8%	89,1%
Kredyty obrotowe	39 523	10,8%	51 229	13,0%	129,6%
Kredyty inwestycyjne	213 896	58,5%	225 114	57,3%	105,2%
Kredyty mieszkaniowe	40 795	11,2%	43 522	11,1%	106,7%
Pożyczki hip.zab.hip. mieszk.	7 193	2,0%	6 041	1,5%	84,0%
Pożyczki hip.pozostałe	9 693	2,7%	17 460	4,4%	180,1%
Pozostałe kredyty i pożyczki	11 131	3,0%	11 245	2,9%	101,0%
Razem	365 437	100,0%	393 124	100,0%	107,6%

Podsumowanie działalności kredytowej

W roku 2016, podobnie jak 2015, największym zainteresowaniem cieszyły się kredyty inwestycyjne na działalność gospodarczą, w tym rolniczą. Stanowiły one 57,3 % portfela kredytowego. Kredyty udzielane na działalność rolniczą, to głównie średnio i długoterminowe kredyty preferencyjne. W zakresie działalności

gospodarczej, nieznacznie mniejszym zainteresowaniem cieszyły się kredyty w rachunku bieżącym dla podmiotów gospodarczych, które w porównaniu do 2015 r. spadły o 4,7 mln zł. Niewielki spadek, na poziomie 1,2 mln zł nastąpił także w pozycji pożyczki hipoteczne zabezpieczone hipoteką mieszkalną. Dużą popularnością Klientów cieszyły się natomiast w dalszym ciągu, będące w ofercie Banku od ponad 5 lat, kredyty preferencyjne na inwestycje proekologiczne realizowane na terenie województwa kujawsko - pomorskiego z dopłatami do oprocentowania WFOŚiGW.

W roku 2016 w KDBS Bank przygotowana została promocja kredytów gotówkowych „Kredyt WIOSENNY”, trwająca od lutego do czerwca 2016 r. W ramach promocji udzielono 180 kredytów na łączną kwotę 1,7 mln zł. Od marca do czerwca 2016r. prowadzona był przedłużona z roku 2015 promocja sprzedaży dla rolników kredytu „Dobry Plon” z której skorzystało 202 rolników na łączną kwotę 8,5 mln zł. Również w marcu 2016 roku udostępniono kredyt obrotowy nieoprocentowany dla producenta rolnego (linia KO) wprowadzony zgodnie z Zarządzeniem nr 12/2016 Prezesa ARiMR. Z kredytu skorzystało 3 producentów rolnych na kwotę 40,5 tys. zł. Wprowadzono również promocję kredytu inwestycyjnego i obrotowego na zasadach łączonej oferty kredytowej realizowanej w ramach kampanii produktowo-marketingowej SGB. Z oferty skorzystało 2 Klientów prowadzących działalność rolniczą na łączną kwotę 250 tys. zł. W miesiącu lipcu wprowadzono promocję kredytu gotówkowego pn. „Spełniamy Twoje Marzenia”. Do końca roku skorzystało z kredytu 181 Klientów zaciągając kredyty na kwotę 1,7 mln zł. W miesiącu listopadzie wprowadzono promocję kredytu odnawialnego ROR-Promocja. Do końca grudnia z promocji skorzystał 3 Klientów. Promocja trwa do 30.06.2017 r.

W roku 2016 Bank realizował dwa projekty dotyczące udzielania pożyczek ze środków Funduszu Powierniczego JEREMIE. Realizowano zawartą w dniu 30 grudnia 2015 r. umowę dotyczącą projektu pod nazwą „Kapitał rozwojowy dla MŚP ze środków JEREMIE” w ramach którego udzielono dla MŚP 24 pożyczek na ogólną kwotę 2,78 mln zł. W tym dla rozpoczynających działalność gospodarczą udzielono 9 pożyczek na kwotę 1,125 mln zł.

Drugim, realizowanym w 2016 r., projektem udzielania pożyczek ze środków Funduszu Powierniczego JEREMIE była umowa zawarta w dniu 21 września 2016 r. dotycząca zadania pod nazwą „JEREMIE- kapitał na rozwój MŚP”. Realizację tej umowy zakończono 9 grudnia 2016 r. W tym przypadku zawarto 19 umów pożyczek na kwotę 3,05 mln zł. Dla rozpoczynających działalność gospodarczą udzielono 4 pożyczek na kwotę 0,665 mln zł.

Bankowość ubezpieczeniowa (bancassurance)

Bank w roku sprawozdawczym oferował i sprzedawał polisy ubezpieczeniowe TUV MACIF Życie; Concordia Polska TUV; WTUŻiR Concordia Capital S.A..

Sprzedaż polis dla poszczególnych Zakładów Ubezpieczeniowych wyniosła:

TUV MACIF Życie - 351 polis, z łączną składką 102.475 zł;
Concordia Polska TUV - 469 polis, z łączną składką 238.867 zł;
Concordia Capital S.A. - 665 polis, z łączną składką 244.168 zł.
Łącznie sprzedano 1485 polis z łączną składką 585.510 zł.

Bank otrzymał wynagrodzenie od poszczególnych Zakładów Ubezpieczeniowych w wysokości:

TUV MACIF Życie – 29.800,41 zł;
Concordia Polska TUV – 55.415,86 zł;
Concordia Capital S.A. – 58.720,78 zł;
Łącznie wynagrodzenie wyniosło 143.937,05 zł.

Kwota przychodu zaliczona do bieżącego wyniku finansowego Banku wyniosła 56.739,47 zł.

Inne usługi

- Usługi leasingowe i factoringowe. Bank posiada w swojej ofercie usługi leasingowe i factoringowe dzięki umowom zawartym z wyspecjalizowanymi w tym zakresie podmiotami.
- Podpis Elektroniczny. Dzięki umowie podpisanej z Krajową Izbą Rozliczeniową SA, Bank zajmuje się sprzedażą Kwalifikowanych Podpisów Elektronicznych, tzw. e-podpisu, który zapewnia bezpieczną i niezaprzeczalną komunikację w sieci internetowej, umożliwiając klientom korporacyjnym podpisywanie dokumentów własnych (e-faktura) jak również przesyłanych elektronicznie do urzędów i instytucji, takich jak: ZUS, US, GIODO, KRS, GIIF, czy podpisywanie ofert składanych w aukcjach elektronicznych.
- Rachunki uśpione. Umowny termin "rachunki uśpione" to określenie używane w kontekście kont bankowych osób zmarłych, o których nie wiedzieli spadkobiercy, należące do osób, których spadkobierców nie odnaleziono, jak i takich, o których istnieniu zapomnieli sami właściciele. Zdeponowane tam pieniądze mogą teraz szybciej trafić do osób upoważnionych do ich posiadania. Wszystko dzięki zmianom w prawie, które ułatwiły proces uzyskiwania informacji, m.in. o rachunkach osób zmarłych. Od 1 lipca 2016 roku Bank przystąpił do Systemu Centralnej Informacji, prowadzonej

przez KIR SA. Tym samym udostępnił klientom pozyskanie informacji o odziedziczonych lub zapomnianych środkach. Dzięki opracowanemu przez KIR rozwiązaniu, wdrożonemu przez Bank, uprawnione osoby mogą łatwiej i szybciej dowiedzieć się, czy w którejś z instytucji finansowych znajdują się środki, do których mają prawo. W odróżnieniu od stanu dotychczasowego, nie trzeba już poszukiwać rachunków w każdym banku z osobna – wystarczy złożenie zapytania w wybranej placówce banku.

- Obsługa osób niesłyszących. W ramach zawartej z firmą MIGAM Sp. z o.o Sp. komandytowa z siedzibą w Warszawie umowy Bank posiada możliwość zdalnego korzystania z usług tłumacza migowego, a tym samym obsługi osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu słuchu. Usługa ta realizowana jest pilotażowo w Filii nr 1 we Włocławku.
- Zastrzeganie dowodów osobistych i innych dokumentów tożsamości. Bank jest uczestnikiem systemu Dokumenty Zastrzeżone i oferuje, w swoich placówkach, w godzinach pracy Banku, usługę zastrzegania wszelkich zagubionych dokumentów tożsamości, jak dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, itp.

III. INFORMACJA W ZAKRESIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH.

W 2016 roku Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy zmniejszył portfel papierów wartościowych o wartość 1,2 mln zł. Nie nabywał nowych papierów wartościowych w postaci obligacji komunalnych oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych. W związku z wejściem w życie nowych wymogów płynnościowych, Bank cyklicznie uczestniczył, za pośrednictwem Banku Zrzeszającego SGB-Bank SA Bank, w zakupie bonów pieniężnych NBP w wysokości 5 mln zł. Zakup bonów zwiększył aktywa płynne poziomu 1 i tym samym pozwolił na zachowanie wymaganego, bezpiecznego poziomu wskaźnika LCR.

W posiadanych procedurach oraz normach ostrożnościowych, które precyzują i ograniczają poziom ryzyka, jakie Bank jest skłonny ponieść w związku z nabywanymi instrumentami finansowymi nie dokonano zmian. Wykaz instrumentów finansowych posiadanych przez Bank na 31.12.2016 r. przedstawiają poniższe tabele.

Portfel dłużnych papierów wartościowych na dzień 31.12.2016 r.

Wyszczególnienie	Rodzaj papieru wartościowego	Wartość bilansowa w zł	Struktura
Komunalne	Obligacje	13. 881.109,05	60%
Komercyjne	Obligacje	4.083.957,81	18%
NBP	Bony pieniężne	4.998.750,00	22%
Razem		22.963.816,86	100 %

W portfelu obligacji największy udział, aż 60 % miały obligacje komunalne gminne i miejskie, pozostałe to bony pieniężne i obligacje komercyjne podmiotów gospodarczych.

Portfel jednostek uczestnictwa na dzień 31.12.2016 r.

Nazwa	Rodzaj instrumentu finansowego	Wartość bilansowa w zł	Struktura
SFIO AGRO Kapitał na Rozwój	Jednostki Uczestnictwa	5.699.504,42	85%
SFIO Subfundusz UniWIBID	Jednostki Uczestnictwa	1.024.918,07	15%
Razem		6.724.422,49	100,00%

Bank angażował część środków w instrumenty finansowe w postaci jednostek uczestnictwa, w celu poprawy rentowności aktywów.

IV. RYZYKA BANKOWE

Efektywne zarządzanie ryzykiem jest warunkiem utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa funduszy, które powierzone zostały Bankowi i osiągania trwałego, zrównoważonego wzrostu zysków. Główne rodzaje ryzyka, istotne dla Banku, obejmują: ryzyko kredytowe, ryzyko operacyjne, ryzyko walutowe, ryzyko koncentracji, ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, ryzyko kapitałowe, ryzyko braku zgodności. Bank identyfikował, mierzył, monitorował i kontrolował wszystkie ryzyka uznane wg stanu na 31.12.2016 za istotne w swojej działalności w następujący sposób:

Ryzyko kredytowe, koncentracji, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i detalicznych ekspozycji kredytowych.

Podstawowymi aktami wewnętrznymi dotyczącymi zarządzania ryzykiem kredytowym i koncentracji były:

- Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym – wprowadzone Uchwałą Zarządu nr 90/2016 z dnia 21 marca 2016 roku, zmienionych kolejnymi Uchwałami Zarządu nr 124/2016 z dnia 07 kwietnia 2016 roku, nr 149/2016 z dnia 26 kwietnia 2016 roku, nr 274/2016 z dnia 19 lipca 2016 roku, nr 260/2016 z dnia 20 października 2016 roku,
- Zasady zarządzania ryzykiem koncentracji kredytowej w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym wprowadzone Uchwałą Zarządu nr 409/2016 z dnia 09 grudnia 2016 roku, zmienionej Uchwałą Zarządu nr 457/2016 z dnia 30 grudnia 2016 roku,
- Zasady zarządzania ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym - wprowadzone Uchwałą Zarządu nr 361/2016 z dnia 20 grudnia 2016 roku,
- Zasady zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym – wprowadzone Uchwałą Zarządu nr 108/2016 z dnia 21 marca 2016 roku.

a) ryzyko kredytowe

Na 31.12.2016 r. wskaźnik kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym ukształtował się na poziomie 3,1 % i w stosunku do roku 2015 r. zmalał o 0,7 pp. Był na poziomie niższym niż maksymalny, dopuszczalny limit ustalony przez Bank, tj. 5 %. Łącznie w 2016 roku Bank zmniejszył poziom rezerw na kredyty zagrożone o 0,9 mln zł. Wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych rezerwami celowymi ukształtował się na poziomie 32,3 % i był niższy od wskaźnika końca 2015 roku o 2,5 p.p. Równocześnie wartość zabezpieczeń pomniejszających podstawę naliczenia rezerw celowych wynosiła na koniec 2016 r. 3,88 mln i była niższa o 3,63 mln zł w stosunku do końca 2015 roku.

b) ryzyko koncentracji

Jednym z najistotniejszych rodzajów ryzyka kredytowego było ryzyko koncentracji. Bank w celu ograniczania ryzyka, stosował politykę dywersyfikacji portfela kredytowego. W tym celu 2016 r. definiował limity koncentracji portfela kredytowego w szczególności dla: branż, podmiotów powiązanych kapitałowo i organizacyjnie, osób wewnętrznych, regionów geograficznych, instytucji kredytowych, rodzaju zabezpieczenia, sektora gospodarki, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, detalicznych ekspozycji kredytowych, itp. uwzględniając zapisy ustawy Prawo bankowe oraz przepisy Uchwał i Rekomendacji KNF

c) ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych.

W ramach ryzyka kredytowego Bank identyfikował, zarządzał, monitorował i kontrolował także ryzyko zarządzanie tymi ryzykami. Odbywało się ono zgodnie z zasadami określonymi odpowiednio w Rekomendacji S oraz Rekomendacji T wydanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz ogólnie obowiązującymi przepisami prawa.

Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności uregulowane było procedurą wewnętrzną „Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” przyjętą Uchwałą Zarządu KDBS nr 355/2016 z 18.10.2016 roku. Jednym z kluczowych elementów zarządzania płynnością Banku jest budowanie stabilnej bazy depozytowej sektora niefinansowego.

Bank w 2016 roku zapewniał finansowanie aktywów i terminowe wykonywanie zobowiązań. Utrzymywał również płynność krótkoterminową, średnioterminową oraz długoterminową dostosowaną do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich płatności. W bieżącej działalności starał się optymalnie zarządzać nadwyżkami środków finansowych.

Bank wyliczał poziom miar płynności, zgodnie z Uchwałą KNF Nr 386/2008 z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności. Miary płynności Banku w całym okresie 2016 roku nie przekroczyły poziomów ustalonych wspomnianą Uchwałą. Równolegle, w związku z wejściem w życie Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, Bank mierzył i monitorował poziom współczynników wynikających z w/w przepisu, tj. LCR (Liquidity Coverage Ratio) i NSFR (Net Stable Funding Ratio). Obowiązujące limity zostały zachowane.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej regulowały „Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej w KDBS” przyjęte Uchwałą Zarządu nr 229/2014 z dnia 28 października 2014 r. z późniejszymi zmianami.

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej była minimalizacja niekorzystnego wpływu zmian stóp procentowych na aktualny i przyszły wynik odsetkowy oraz fundusze własne Banku. W ramach ryzyka stopy procentowej wyodrębniano cztery zasadnicze kategorie ryzyka: ryzyko bazowe i ryzyko przeszacowania rozpatrywane łącznie, ryzyko krzywej dochodowości oraz ryzyko opcji klienta. Ryzykami kluczowymi dla Banku były: ryzyko bazowe i ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania. Pozostałe ryzyka, jak ryzyko krzywej dochodowości i ryzyko opcji były na bardzo niskim poziomie i nie miały istotnego wpływu na ryzyko stopy procentowej Banku. W sytuacji dużej zmienności na rynku podstawową kwestią na której skupiał się Bank w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej było minimalizowanie wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku.

Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym regulowały „Zasady zarządzania ryzykiem walutowym w KDBS” wprowadzone Uchwałą Zarządu Nr 376/2015 z dnia 21 grudnia 2015 roku. Obejmują one całokształt zagadnień związanych z zarządzaniem ryzykiem walutowym w Banku, w tym z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka walutowego, wyznaczaniem limitów i raportowaniem poziomu zaangażowania Banku w działalność walutową.

Bank prowadził działalność dewizową w ramach otrzymanego upoważnienia dewizowego. Głównym celem działalności było zapewnienie klientom kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego. W celu zminimalizowania ryzyka walutowego Bank prowadził politykę zamkniętych indywidualnych pozycji walutowych oraz pozycji całkowitej Banku czym maksymalnie ograniczał ekspozycję na ryzyko kursowe.

Ryzyko operacyjne

Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym zostały opracowane zgodnie z zaleceniami Rekomendacji M i ujęte w „Zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” wprowadzonymi Uchwałą Zarządu nr 146/2014 z dnia 30 czerwca 2014 roku z późniejszymi zmianami. W Banku obowiązywała także „Instrukcja bezpieczeństwa systemów informatycznych” wraz z planami awaryjnymi kontynuowania i odtworzenia pracy systemu informatycznego oraz „Instrukcja bezpiecznego użytkowania programu myRMS w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” – wprowadzona Uchwałą Zarządu nr 285/2012 z dnia 23 listopada 2012 r.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym polegało w Banku na:

- zapobieganiu zdarzeniom operacyjnym powstającym w bieżącej działalności Banku, w procesach wewnętrznych oraz systemach przy zastosowaniu instrumentów kontrolnych adekwatnych do skali generowanego ryzyka,
- podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowanego poziomu,
- likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- rejestrowaniu danych o zdarzeniach operacyjnych i poniesionych stratach operacyjnych w programie myRMS,
- szacowaniu na podstawie rejestru wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego.

Szczególny nacisk Zarząd Banku kładł na kompletność i jakość danych ewidencjonowanych w systemach bankowych oraz ciągłość działania kluczowych procesów bankowych.

Poziom ryzyka operacyjnego Banku na koniec 2016 roku został oceniony na poziomie akceptowalnym.

Ryzyko braku zgodności

W 2016 roku, od dnia 01 kwietnia Bank utworzył w swoich strukturach Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności. W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi zewnętrznymi i wewnętrznymi, lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego tj. normami zawartymi w zasadach etyki bankowej. Ryzyko braku zgodności stanowi w KDBS Banku element systemu kontroli wewnętrznej.

Ryzyko braku zgodności Bank definiuje jako skutki nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania/standardów rynkowych. W roku 2016 dotychczasowe „Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” przyjęte Uchwałą Zarządu nr 369/2015 z dnia 16 grudnia 2015 roku zostały zaktualizowane i zatwierdzone przez Zarząd KDBS Banku uchwałą nr 230/2016 z dnia 30.06.2016 r. i zaakceptowane Uchwałą Rady nr 48/2016 z dnia 15 września 2016 r.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności polegało na:

- zapobieganiu naruszeń compliance;
- identyfikowaniu ryzyka
- analizie/ocenie ryzyka zgodności;
- kontroli ryzyka tj. stosowaniu mechanizmów kontrolnych oraz mechanizmów ograniczających ryzyko
- wdrażaniu odpowiednich działań naprawczych w przypadku pojawienia się naruszeń compliance;
- monitorowaniu, czy wdrożone działania naprawcze są skuteczne.

W 2016 roku nie stwierdzono istotnych przypadków ryzyka braku zgodności.

Ryzyko kapitałowe

KDBS Bank zarządza kapitałem w sposób zapewniający bezpieczne, a zarazem efektywne funkcjonowanie. Bank realizuje „Strategię zarządzania i planowania kapitałowego w KDBS” wprowadzoną Uchwałą Zarządu nr 393/2016 z dnia 28.11.2016 r. i zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą Uchwałą nr 57/2016 z dnia 30.11.2016 r. Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednocześnie kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływające na poziom generowanego ryzyka. Poziom adekwatności kapitałowej mierzony wielkością współczynników kapitałowych, podlega systematycznemu monitorowaniu. W celu zapewnienia adekwatności funduszy własnych w relacji do poziomu ponoszonego ryzyka oraz mając na uwadze potrzebę zabezpieczania zrównoważonego wzrostu skali działalności, Bank rozbudowuje dostępną bazę kapitałową, korzystając z różnych kanałów, tj. reinwestowania zysków, emisji długu podporządkowanego, a także zaciągania pożyczek podporządkowanych. Poziom uznanego kapitału KDBS Bank w stanu na 31.12.2016 roku wyniósł 53,8 mln zł i wzrósł w porównaniu do końca 2015 roku o 1,3 mln zł. Dynamika wzrostu wyniosła 102,4 %. Wskaźnik zwrotu na kapitale (ROE) netto wyniósł 6,5 % i w stosunku do końca 2015 roku zmalał o 0,2 p. p.

- **Kapitał wewnętrzny**

W celu zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania Bank określa w ramach apetytu na ryzyko odpowiednie poziomy pokrycia przez kapitał dostępny potencjalnej straty z tytułu ryzyk istotnych wyznaczanych w ramach procesu ICAAP, a także ryzyk identyfikowanych w ramach procesu wyliczania kapitału regulacyjnego.

W ramach procesu ICAAP Bank dokonuje identyfikacji oraz oceny istotności wszystkich rodzajów ryzyk, na które jest narażony w związku z prowadzoną działalnością. Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne, zaliczane są:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko walutowe;
- 4) ryzyko koncentracji;
- 5) ryzyko płynności;
- 6) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 7) ryzyko kapitałowe;
- 8) ryzyko braku zgodności

Na koniec 2016 roku KDBS Bank tworzył dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka:

- kredytowego w wysokości 6.236 tys. zł.
- stopy procentowej w wysokości 3.641 tys. zł.

W związku z tym wewnętrzny współczynnik kapitałowy ukształtował się na poziomie 10,87%.

- **Kapitał regulacyjny**

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego w 2016 roku wyznaczany jest Metodą Standardową opisaną w Części trzeciej Tytuł II Rozdział 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012. W zakresie ryzyka operacyjnego wymóg kapitałowy liczony był metodą BIA (Basic Indicator Approach).

Na dzień 31.12.2016 r. na kapitał regulacyjny składały się:

- wymóg z tytułu ryzyka kredytowego	26.795 tys. zł.
- wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego	2.917 tys. zł.
- wymóg z tytułu ryzyka rynkowego	0 tys. zł.

Współczynnik wypłacalności Banku na 31.12.2016 r. wyniósł 14,48 %. W porównaniu do roku 2015 roku współczynnik wzrósł o 0,35 p. p., i był wyższy od minimum założonego w Strategii Banku (13,25 %).

Limitowanie, monitorowanie, testy warunków skrajnych i raportowanie ryzyk

Dla wszystkich wymienionych ryzyk dokonywano regularnych pomiarów ich poziomu, ustalano i monitorowano wykonanie limitów, raportowano ich poziom dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku. W przypadku wszystkich ryzyk istotnych (za wyjątkiem ryzyka braku zgodności) przeprowadzano testy warunków skrajnych.

V. KONTROLA WEWNĘTRZNA.

Kontrola wewnętrzna w 2016 r. prowadzona była w oparciu o plany kontroli wewnętrznej sporządzone przez Dyrektorów Oddziałów, Kierowników Filii, Dyrektorów Wydziałów w Centrali, Głównego Księgowego Banku, Koordynatora PPPIFT oraz Samodzielne Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Informacji i Jakości Danych i zatwierdzone przez Prezesa Zarządu KDBS Banku – Zarządzeniem nr 21/2015 z dnia 27 października 2015 r. i zaakceptowane przez Radę Nadzorczą Uchwałą nr 54/2015 z dnia 30 października 2015 r.

Kujawsko – Dobrzyński Bank Spółdzielczy w dniu 23 listopada 2015 roku podpisał umowę na mocy której przystąpił do Systemu Ochrony SGB i tym samym powierzył wykonywanie audytu wewnętrznego Systemowi Ochrony SGB.

W roku sprawozdawczym audytem bezpośrednim przeprowadzonym przez pracowników SSO SGB został objęty proces zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji kredytowej na podstawie zaangażowania w kwocie poniżej 10 % kapitału uznanego Banku. W wyniku badania nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości. Wskazania audytu zostały uwzględnione w bieżącej działalności Banku i zlecone do realizacji w formie zaleceń poaudytowych, które Bank wykonuje terminowo.

Spółdzielczy System Ochrony SGB przeprowadził również za okres od 01.07.2015 r. do 30.06.2016 r. audyt planowany bezpośredni problemowy dotyczący: „Badania i oceny wdrożenia oraz praktycznego stosowania w Banku polityki zmiennych składników wynagradzania”. SSO nie wniósł uwag do przyjętych przez Bank unormowań w zakresie polityki zmiennych składników wynagrodzeń oraz do zakresu ujawnionej informacji odnoszącej się do stosowanej polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

W 2016 r. badaniem biegłego rewidenta objęło również wybrane elementy systemu zarządzania ryzykiem kredytowym w KDBS oraz kontrolę wewnętrzną. W obszarze ryzyka kredytowego istotnych nieprawidłowości nie stwierdzono. Biegły Rewident uznał system kontroli wewnętrznej za adekwatny do skali i charakteru prowadzonej działalności, co wyartykułował w przedłożonym sprawozdaniu z wykonania usługi atestacyjnej dotyczącej oceny wybranych elementów systemu zarządzania ryzykiem kredytowym w KDBS Banku z dnia 16 maja 2016 r.

W KDBS Banku w roku 2016 w dniach od 15.02.2016 do 19.02.2016 r. miała również miejsce kontrola problemowa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która obejmowała swoim zakresem prawidłowość udzielania, rozliczania, nadzór oraz celowość wykorzystania kredytów z dopłatami ARiMR do oprocentowania oraz kredytu z pomocą ARiMR w formie częściowej spłaty kapitału. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości przekładających się na konieczność zwrotu środków, tym samym nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości.

W 2016 roku, w dniach 21-25 marca 2016, miała miejsce kontrola przeprowadzona przez pracowników Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego Sp. z o. o. - Menadżera Funduszu Powierniczego JEREMIE, która dokonała sprawdzenia dokumentacji projektu unijnego realizowanego przez Bank o nazwie "Kapitał rozwojowy dla MŚP ze środków JEREMIE" wg. stanu na 24.03.2016 r. oraz w dniach 08-12 sierpnia 2016 r. wg. stanu na 31.07.2016 r. Istotnych nieprawidłowości w trakcie kontroli nie stwierdzono. Zalecenia pokontrolne Menadżera Funduszu Powierniczego JEREMIE zostały zrealizowane.

Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności sporządza okresowo w cyklach półrocznych sprawozdanie dotyczące kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego, które prezentuje Zarządowi i Radzie Nadzorczej. Zarząd Banku dokonuje rocznej oceny systemu kontroli wewnętrznej funkcjonującej w KDBS Banku.

VI. INFORMACJE, ZDARZENIA I UMOWY ISTOTNE DLA DZIAŁAŁOŚCI BANKU

Umowy ubezpieczenia

Depozyty klientów gwarantował Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Majątek Banku ubezpieczony był przez Concordia Polska TUV. Bank ubezpiecza się również od odpowiedzialności cywilnej deliktowej i kontraktowej.

Umowy współpracy z innymi bankami lub innymi podmiotami

W roku 2016 KDBS Bank kontynuował współpracę w oparciu o:

— umowy dotyczące działalności ubezpieczeniowej zawarte w dniu 27.10.2009 r.:

- z Concordia Polska TUW w Poznaniu na prowadzenie działalności agencyjnej,
 - z Wielkopolskim Towarzystwem Ubezpieczeń Życiowych i Rentowych Concordia Capital SA na prowadzenie działalności agencyjnej.
- umowę o współpracy w zakresie pozyskiwania Klientów przez Banki Spółdzielcze w celu ich obsługi przez Faktora, zawartą w dniu 07.05.2012 r. z Faktorzy SA w Poznaniu,
 - umowę o współpracy pomiędzy SGB Leasing Sp. z o.o. a KDBS, zawartą w dniu 04.11.2005,
 - umowę o współpracy w zakresie udzielania poręczeń kredytowych przez Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Bydgoszczy zawartą w dniu 05.06.2012 r. z SGB Bank SA w Poznaniu na podstawie Umowy o współpracy pomiędzy SGB Bank SA a BFPK Sp. z o.o.,
 - umowę o współpracy w zakresie poręczeń spłaty kredytów i pożyczek zawartą ze spółką Kujawskie Poręczenia Kredytowe Sp. z o.o. we Włocławku w dniu 03.07.2012r. wraz z Aneksem nr 1 z dnia 04.10.2012r. i Aneksem nr 2 z dnia 05.11.2013r.,
 - umowę o współpracy zawartą z Kujawsko-Pomorskim Funduszem Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Toruniu zawartą w dniu 15.06.2015r. oraz Aneksem nr 1 z dnia 12.04.2016r. i Aneksem nr 2 z dnia 11.07.2016r.,
 - generalną umowę o współpracy zawartą z Toruńskim Funduszem Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Toruniu w dniu 29.09.2010r. wraz z Aneksem nr 1 z dnia 04.08.2011 i Aneksem nr 2 z dnia 01.04.2016r.
 - umowę o współpracy w zakresie udzielania kredytów z dopłatami z Funduszu Pożyczek kredytów Studenckich zawartą w dniu 13.09.2012r. z SGB Bank SA,
 - umowę o współpracy w zakresie przekazywania, aktualizacji i usuwania informacji gospodarczych dotyczących konsumentów i przedsiębiorców zawartą w dniu 26.06.2012 r. z Biurem Informacji Gospodarczej InfoMonitor SA w Warszawie. W dniu 11.04.2016r. umowa ta została zastąpiona nową umową.
 - umowę w zakresie udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego gwarancji i poręczeń spłaty kredytów w ramach programów rządowych zawartą w dniu 20.02.2013r. z SGB Bank SA,
 - umowę w zakresie portfelowej linii gwarancyjnej de minimis nr 2/BGK/PLD/BS/2013 zawartą w dniu 12.03.2013 r. z SGB Bank SA,
 - umowę w zakresie portfelowej linii gwarancyjnej de minimis i poręczenia funduszy poręczeniowych nr 14/PLD PLUS/BS/2013 zawartą w dniu 09.10.2013 r. z SGB-Bank SA,
 - umowę 68/MDM/2014 z dnia 17.06.2014 w sprawie stosowania finansowego wsparcia zawartą z SGB Bank SA,
 - umowę z dnia 23.03.2015r. zawartą z SGB Bank SA w sprawie zasad, warunków i trybu udzielania poręczeń spłaty kredytów studenckich przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
 - umowę zawartą z SGB Bank SA w dniu 25.03.2015r. przedmiotem której są warunki i zasady udzielania pomocy finansowej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, wraz z Aneksem nr 1 z dnia 26.02.2016r. i Aneksem nr 2 z dnia 07.12.2016r.
 - umowę o współpracy 27/TiR/2011 zawartą z SGB Bank SA w dniu 07.06.2011r. uprawniającą do współpracy z BGK w zakresie trybu i terminów rozliczeń z tytułu przekazywania premii ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów wraz z Aneksem nr 1 zawartym w dniu 14.06.2016r.,
 - umowę z Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych MACIF w Warszawie zawartą w dniu 01.07.2013 r.,
 - umowę współpracy w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 III oś priorytetowa: Wsparcie Innowacji w przedsiębiorstwach poddziałanie 3.2.2 „Kredyt na innowacje technologiczne” wraz z Aneksem nr 1 z dnia 18.08.2016r. zawartą z SGB Bank SA,
 - umowę dotyczącą gromadzenia, przetwarzania i udostępniania danych o zobowiązaniach osób fizycznych na podstawie art. 105 ust.4 oraz 105a Prawa Bankowego w bazie KI BIK zawartą w dniu 29.05.2007 r. z SGB Bank SA w Poznaniu.
 - umowę dotyczącą gromadzenia, przetwarzania i udostępniania danych o zobowiązaniach Klientów rozumianych jako podmioty na podstawie art. 105 ust.4 oraz 105a Prawa Bankowego informacji w bazie SI BIK Przedsiębiorca zawartą w dniu 13.11.2013r. z SGB Bank SA w Poznaniu
 - umowę z SGB-Bank SA na udostępnienie i rozwój systemu analitycznego obsługi wniosków kredytowych CasePro zawartą 23 marca 2015 r., w ramach której w kwietniu 2016 roku zostały wdrożone dwa kolejne moduły systemu: MŚP i Centralizacja dla podmiotów gospodarczych
 - umowę o współpracy z Kujawsko-Pomorskim Funduszem Pożyczkowym Sp. z o.o z 15 czerwca 2015 r. określającą zasady współpracy w zakresie zapewnienia wsparcia finansowego mikro, małym lub średnim przedsiębiorcom działającym na terenie województwa kujawsko-pomorskiego,
 - umowę zawartą z SGB Bank SA nr 11/BGK/PLG-COSME/BS/2015 z 4.11.2015 r. określającą zasady realizacji przez Bank Kredytujący umowy portfelowej linii gwarancyjnej z regwarancją udzielaną przez Europejski Fundusz Inwestycyjny w ramach programu COSME,

- umowę nr 2/JEREMIE – POŻYCZKA – BANK/2016 o wsparcie finansowe Projektu pn. „Kapitał rozwojowy dla MŚP ze środków JEREMIE” z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego zawartą 31.12.2015 z Kujawsko-Pomorskim Funduszem Pożyczkowym Sp. z o.o. wraz z Aneks nr 1 z dnia 22.12.2015r., i Aneks nr 2 z dnia 20.10.2016r.,

Ponadto zawarte zostały następujące nowe umowy o współpracy:

- umowa z 18 marca 2016 r. zawarta z WFOŚiGW w sprawie dopłat ze środków WFOŚiGW w Toruniu do oprocentowania kredytów preferencyjnych udzielanych przez KDBS na inwestycje proekologiczne realizowane na terenie województwa kujawsko-pomorskiego,
- umowa z 9 maja 2016r. zawarta z SGB Bank SA w sprawie określenia zasad i trybu współpracy pomiędzy BGK, SGB Bank SA a kredytodawcą w zakresie przyznawania wypłat i spłat wsparcia finansowego osobom fizycznym zobowiązanym do spłaty kredytu mieszkaniowego, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej przy wykorzystaniu środków Funduszu Wsparcia Kredytobiorców,
- umowa o współpracy nr 98/073/2016 z dnia 29.09.2016r. zawarta z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sprawie gwarancji udzielanych w poczet zabezpieczeń zdefiniowanych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady Europy nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- umowa nr 1/JEREMIE – POŻYCZKA – BANK/2016 o wsparcie finansowe Projektu pn. „JEREMIE-kapitał na rozwój MŚP” z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego zawartą 29.09.2016 r. z Kujawsko-Pomorskim Funduszem Pożyczkowym Sp. z o.o.,
- umowa z firmą MIGAM Sp. z o o Sp. komandytowa z siedzibą w Warszawie zawarta w dniu 02.06.2016 r. dotycząca dostępu do tłumacza języka migowego.

Pozostałe umowy

- z SGB-Bank SA na prowadzenie ewidencji instrumentów finansowych/ewidencji obligacji zdematerializowanych dla obligacji na okaziciela Serii A/2010 oraz serii B/2010 (obligacje wyemitowane przez KDBS). Umowę zawarto w dniu 16.09.2013 r.
- z Domem Maklerskim Banku BPS Spółka Akcyjną z siedzibą w Warszawie zawarta w dniu 14.07.2011 r. Umowa o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu zorganizowanego Nr 00-09-000063
- z SGB Bank S.A. z siedzibą w Poznaniu zawarta w dniu 03.09.2012 r. na prowadzenie rachunku papierów wartościowych Nr 00-00-000061.

Umowa zrzeczenia

Kujawsko – Dobrzyński Bank Spółdzielczy w roku 2016 funkcjonował nadal w ramach umowy zrzeczenia z SGB Bank S.A. zawartej w dniu 31 sierpnia 2001 r.

Umowa Systemu Ochrony SGB

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy w roku 2016 został członkiem Systemu Ochrony SGB na podstawie umowy zawartej w dniu 23 listopada 2015 r.

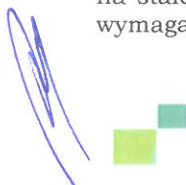
Umowy konsorcjum

W roku 2016 KDBS Bank zawierał umowy konsorcjum na wspólne kredytowanie Klientów Banku w oparciu o umowę zawartą z SGB-Bank S.A. w dniu 01.10.2015 r. oraz na podstawie Pełnomocnictwa nr 580/2015 wydanego w dniu 01.10.2015 r. na kwotę limitu 49 mln zł udzielonego na czas nieokreślony. W dniu 3 października 2016 roku zawarta została z SGB Bank SA nowa umowa nr 140/WK/SGB/U/2016 o współpracy w zakresie obsługi i monitoringu kredytów udzielonych w ramach Konsorcjum SGB.

VII.KIERUNKI ROZWOJU I OSIĄGNIĘCIA BANKU W 2016 ROKU.

Kierunki rozwoju strategicznego Banku.

Podstawowym celem Banku jest stabilny i zrównoważony rozwój, przy zachowaniu bezpieczeństwa działalności bankowej. Realizacja tego celu odbywa się poprzez generowanie zysku na poziomie pozwalającym na stałe zasilanie funduszy własnych Banku, w stopniu zapewniającym osiągnięcie wymogów kapitałowych wymaganych przez ustawę Prawo bankowe, w związku z Dyrektywą CRD IV i Rozporządzeniem CRR.

Umożliwi to Bankowi rozwój w przyszłości, niezakłócone finansowanie gospodarki lokalnej, jak również wspieranie lokalnych celów społecznych w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu.

Kierunki rozwoju działalności Banku zawarte są w przyjętej w kwietniu 2016 r. Strategii Banku na lata 2016-2020. Bank przyjął w niej nową wizję i misję, które brzmią obecnie następująco:

Wizja: KDBS Bank rozpoznawalnym, renomowanym i przyjaznym bankiem lokalnym

Misja: KDBS Bank działa na rzecz rozwoju lokalnych środowisk, kompleksowo zaspokaja finansowe potrzeby klientów i udziałowców przez kompetentnych i zmotywowanych pracowników oraz wspiera inicjatywy umacniające społeczność lokalną.

Główne cele strategiczne przyjęte na lata 2016-2020 to:

- Utrzymanie i rozbudowa bazy klientów,
- Bezpieczeństwo działalności
- Poprawa zarządzania zasobami ludzkimi i kultury organizacyjnej
- Udoskonalenie organizacji i procesów technologicznych

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy, nadal chce się specjalizować w obsłudze osób fizycznych, małych i średnich przedsiębiorstw, rolnictwa oraz jednostek samorządowych. Prowadząc działalność o uniwersalnym charakterze, będzie realizował zadania wyznaczone postanowieniami Statutu. Będąc w grupie największych banków-członków Spółdzielczej Grupy Bankowej, zamierza kontynuować współpracę z innymi uczestnikami grupy, korzystać z jej potencjału i wzmacniać go. KDBS pragnie nadal podkreślać swoją tożsamość oraz związki ze społecznością lokalną.

Strategia cenowa produktów i usług jest i będzie realizowana w oparciu o :

- zapewnienie rentowności opłat za produkty i usługi bankowe,
- dywersyfikację wysokości opłat i prowizji w zależności od potencjału rynku,
- oferowanie oprocentowania kredytów na poziomie zapewniającym ich rentowność i konkurencyjność,
- oferowanie oprocentowania depozytów bankowych na poziomie konkurencyjnym, z uwzględnieniem optymalizacji kosztów ich pozyskania.

Warunki cenowe oferowanych produktów powinny się opierać na zasadach konkurencyjności rynkowej i być zróżnicowane w zależności od potencjału miejscowości w których działają placówki KDBS. Oferta usług i produktów bankowych będzie nadal indywidualizowana dla Klienta generującego wysoką dochodowość dla Banku.

KDBS chce prowadzić aktywną politykę pozyskania nowych Klientów w odniesieniu do:

- tych, którzy nie korzystali dotychczas z produktów i usług bankowych i pozabankowych,
- dających perspektywę współpracy (młodzież i studenci),
- korzystających z usług i produktów bankowych i pozabankowych w ograniczonym zakresie,
- korzystających dotychczas z usług i produktów bankowych i pozabankowych za pośrednictwem banków konkurencyjnych, wykorzystując do tego celu istniejącą sieć placówek KDBS.

Sprzedaż produktów i usług bankowych i pozabankowych skierowana będzie głównie do:

- Klientów indywidualnych,
- Producentów rolnych,
- MŚP
- Jednostek samorządu terytorialnego.

Bank w roku 2016 podejmował liczne działania w celu zwiększenia rozpoznawalności marki. Polegały one na:

- prowadzeniu i rozwijaniu strony internetowej – wzrost liczby odsłon strony internetowej o 50% w stosunku do 2015 roku;
- informowaniu o swoich działaniach poprzez najpopularniejszy portal społecznościowy Facebook i wzrost liczby fanów marki na tym portalu o 42 procent;
- informowaniu o wydarzeniach w KDBS Bank na portalach YouTube oraz Twitter;
- prowadzeniu działań edukacyjnych skierowanych do młodzieży np. za pośrednictwem SKO oraz Projektu Bakcyl;

- organizacji wydarzeń i udziale w wydarzeniach lokalnych,
- kontynuowaniu wykorzystywania programu segmentacji Klienta o nazwie CSM, który umożliwia: tworzenie struktury organizacji zorientowanej na klienta i ocenę aktualnego stanu obsługi Klientów. Bank zamierza nadal intensyfikować wykorzystanie tego programu do zwiększenia efektywności sprzedaży produktów i usług bankowych oraz poprawy komunikacji z Klientem.

Działania te będą kontynuowane w kolejnych latach.

Rozwój technologiczny i bezpieczeństwo informatyczne

W 2016 r. Bank aktywnie działał w kierunku zwiększenia bezpieczeństwa informatycznego i rozwoju technologicznego. W ramach tych działań Bank wdrożył nową bankowość elektroniczną, zakupił od dostawcy bankowości elektronicznej, szereg modyfikacji podnoszących bezpieczeństwo klientów. Dodatkowo na bieżąco wprowadzane były modyfikacje w użytkowanych już systemach informatycznych celem podniesienia bezpieczeństwa technologicznego Banku i zwiększenia użyteczności i funkcjonalności.

W 2016 roku:

- uruchomiono platformę walutową dla klientów bankowości elektronicznej oraz usługę express elixir (przelewy natychmiastowe);
- wdrożono oprogramowanie do obsługi zajęć komorniczych;
- zrealizowano proces wdrożenia nowego rozwiązania telekomunikacyjnego, co znacząco usprawniło komunikację i zmniejszyło koszty łączności;
- uruchomiono elektroniczny system obsługi zgłoszeń serwisowych pracowników;
- uruchomiono całodobową infolinię do obsługi klientów bankowości elektronicznej;
- wdrożono nową wersję oprogramowania typu CRM uruchamiając moduł komunikacji mailowej z klientami;
- w Filii Ciechocinek uruchomiono pierwszy bankomat z funkcją wpłatomatu,
- wdrożono usługę informacji o „rachunkach uspionych” poprzez Centralną Informację prowadzoną przez KIR SA.
- wdrożono nowy, zrzeczeniowy program do analizy wniosków kredytowych podmiotów gospodarczych o nazwie CasePro.

Marketing

Działania marketingowe prowadzone przez KDBS realizowane są na dwóch płaszczyznach:

- w ramach strategii SGB;
- w ramach strategii KDBS.

W ramach strategii SGB, Bank uczestniczy w regionalnych i ogólnokrajowych kampaniach marketingowych koordynowanych przez Departament Relacji SGB S.A, który odpowiada za przygotowanie kampanii promocyjnych, materiałów reklamowych itd. Przykładem takich działań są:

- promocje produktów SGB, w tym przede wszystkim lokat SGB, w których do wygrania były liczne nagrody – między innymi laptop, telewizory, sprzęt domowy;
- promocje kartowe SGB, w tym połączone z przekazywaniem upominków do kart;
- konkursy SKO (w tym całoroczny „SKO w SGB” oraz okresowy „Jest gifosko”) oraz konkursy Społecznik 2.0, w których wspierane były najciekawsze lokalne inicjatywy na rzecz lokalnych społeczności.

Ponadto w szkołach uczestniczących w SKO organizowane były lokalne konkursy pod następującymi nazwami: "Najciekawsza rymowanka o oszczędzaniu"; "Konkurs plastyczny - świnka skarbonka"; "Bombka ozdoba świąteczna z logo KDBS"; "Grosz do grosika"; "Projekt monety i banknotu"; "Konkurs Mój bank"; "Konkurs wiedzy o pieniądzu"; "Konkurs na rymowankę o oszczędzaniu oraz wierszyki"; "Konkurs na wykonanie skarbonki moich marzeń"; "Apel o oszczędzaniu - recytacja wierszy i śpiewanie piosenek o oszczędzaniu"; "Konkurs na najładniejszą skarbonkę"; "Konkurs wiedzy o Ustroniu".

Bank realizuje również własną strategię marketingowo-handlową, np. poprzez wprowadzanie do oferty Banku produktów i usług tworzonych wyłącznie przez i na potrzeby KDBS Bank, co omówione zostało powyżej.

Działalność edukacyjna, kulturalna i charytatywna

KDBS Bank, jako instytucja kładąca nacisk na społeczną odpowiedzialność biznesu od lat wspiera lokalne społeczności, angażując się w szereg inicjatyw. Działalność ta ma na celu nie tylko pomoc w realizacji poszczególnych projektów, ale również upowszechnianie wiedzy na temat społecznej odpowiedzialności

i zrównoważonego rozwoju wśród pracowników, klientów, partnerów biznesowych oraz udziałowców Banku. Ponadto niektóre inicjatywy wewnętrzne były łączone z akcjami zewnętrznymi organizowanymi przez Powiaty, Gminy, Miasta czy organizacje społeczne.

W 2016 roku KDBS Bank organizował lub brał udział w następujących wydarzeniach:

- 3 lutego w sali widowiskowej w Wielgiem odbył się Festiwal Smaku Dzień Faworka. Nasz Bank tradycyjnie świętował tego dnia razem z mieszkańcami i ufundował upominki dla zwycięzców, którzy przygotowali najlepsze festiwalowe potrawy;
- 20 lutego Klienci Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego we Włocławku wzięli udział w organizowanym przez Bank wyjeździe do Łodzi na specjalistyczne targi wokół produkcji zwierzęcej w Polsce – FERMA 2016;
- 6 kwietnia przedstawiciele KDBS Bank wzięli udział w Targach Pracy organizowanych we Włocławku w Hali Mistrzów. Była to dobra okazja do promocji produktów KDBS Bank, a także przedstawienia Banku jako stabilnego pracodawcy;
- 20 kwietnia KDBS Bank gościł uczniów Zespołu Szkół Ekonomicznych w ramach kolejnej edycji ogólnopolskiego programu "Dzień Przedsiębiorczości";
- 3 czerwca we Włocławku odbyło się I Kujawsko-Pomorskie Forum Seniorów, którego KDBS Bank był jednym ze sponsorów;
- 9 lipca Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy obchodził swoje wielkie święto. W Ciechocinku odbyły się uroczystości związane z Jubileuszem 90-lecia KDBS Bank oraz Świętem Spółdzielczości Bankowej. Dla zaproszonych gości przygotowane zostały liczne atrakcje. Oprócz części oficjalnej, odbył się również koncert w Muszli Koncertowej w Parku Zdrojowym w Ciechocinku, a następnie Goście bawili się na bankiecie w Hotelu Amazonka;
- 18 czerwca Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy był jednym ze sponsorów VI Święta Żuru Kujawskiego. Impreza odbyła się w Starym Brześciu. Przedstawiciele KDBS Bank - wraz z członkami Zarządu - brali udział w tradycyjnym gotowaniu żuru;
- 28 października przedstawiciele Banku wraz z Klientami wyjechali do Bydgoszczy na III Forum Rolnicze organizowane przez „Gazetę Pomorską”. Po raz pierwszy wydarzenie to odbyło się w nowo wybudowanym Centrum Wystawienniczo – Targowym w Bydgoszczy. W III Forum Rolniczym w sumie wzięło udział ponad 500 osób. Klienci mogli wziąć udział w ośmiu panelach dyskusyjnych. Na koniec zorganizowana została debata, w której udział wziął wiceminister Ryszard Zarudski oraz byli szefowie resortu rolnictwa, a także dyrektor regionalny oddziału ARiMR;
- oprócz wyżej wymienionych wydarzeń KDBS Bank brał udział w okresie letnim w dożynkach na terenie większości gmin, gdzie posiada placówki.

Sponsoring

Od kilku lat KDBS Bank jest sponsorem strategicznym oraz tytularnym drużyny piłki siatkowej kobiet WTS KDBS Bank, która występuje w II lidze. Doraźnie sponsoruje także inne inicjatywy lokalne, takie jak: ochotnicze straże pożarne, koła gospodyń wiejskich, dożynki i inne inicjatywy lokalne.

VIII. AKTUALNY (W 2016 ROKU) I PRZEWIDYWANY (W 2017 ROKU) STAN MAJĄTKOWY I SYTUACJA FINANSOWA BANKU.

Sytuacja majątkowo-kapitałowa.

W 2016 roku Zarząd kontynuował politykę modernizacji oraz unowocześniania placówek bankowych. Łącznie nakłady na środki trwałe w budowie, rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne stanowiły kwotę 528.682,89 zł

Najwyższą pozycję w wydatkach na środki trwałe stanowiły:

- przebudowa Filii Ciechocinek – 192,0 tys. zł,
- zakup bankomatu/wpłatomatu (Filia Ciechocinek) – 97,7 tys. zł,
- nakłady na informatykę, w tym: zakup komputerów – 82,3 tys. zł oraz licencji na oprogramowania (zajęcia komornicze oraz Express Elixir) – 71,0 tys. zł,
- zakup nowych liczarek i niszczarek – 31,0 tys. zł,
- zakup namiotu reklamowego i monitora na salę posiedzeń – 17,4 tys. zł,
- utwardzenie placu we Włocławku – 2,6 tys. zł,

- plan przebudowy Oddziału Osiećnicy – 2,5 tys. zł,
- plan przebudowy Oddziału Topółka – 5,6 tys. zł.

W 2017 r. planujemy zwiększenie aktywów trwałych o 3 145 tys. zł., w tym inwestycje związane z informatyką 1 725 tys. zł., przebudowa placówek w Osiećnicy i Topółce 560 tys. zł., zakup bankomatów 180 tys. zł.

Fundusze

Na koniec 2016 roku fundusze własne KDBS Banku zgodnie z Rozporządzeniem CRR kształtowały się na poziomie 53.775 tys. zł. Bank spełniał także wymogi kapitałowe określone w ustawie Prawo Bankowe. Fundusze własne w przeliczeniu na euro (wg kursu z 31.12.2016 r. - 4,4240) wyniosły 12.155 tys. euro.

Fundusze własne przyjmowały następujące formy

tys. zł

Wyszczególnienie	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.
Kapitał Tier 1	44.374	45.975
— f. udziałowy	610	502
— f. zasobowy	38.040	40.760
— f. rezerwowy	108	108
— zweryfikowany wynik roku bieżącego	1.890	1.730
— f. z aktualizacji wyceny	435	890
— Za zgodą KNF długoterminowe obligacje własne	3.400	2.521
— pomniejszenia o WNiP	109	154
— pomniejszenia z tyt. zaangażowania pow. 10 %	-	382
Kapitał Tier 2	8.119	7.800
— f. z aktualizacji wyceny	-	-
— rezerwa na ryzyko ogólne	2.660	2.660
— zobowiązania podporządkowane (KNF)	5.459	5.140
FUNDUSZE WŁASNE	52.493	53.775

Wypracowany w 2016 r. wynik finansowy netto w kwocie 2.920,30 tys. zł Zarząd Banku będzie proponował Radzie Nadzorczej i Zebraniu Przedstawicieli przeznaczyć na fundusz zasobowy oraz wypłatę dywidendy.

Informacje o zaciągniętych przez KDBS kredytach, umowach pożyczek oraz gwarancjach w 2016 r.

Kredyty

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy posiadał otwartą linię kredytową w wysokości 10 mln zł, pożyczkę z Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w kwocie umownej 0,35 mln zł oraz pożyczkę z Fundacji Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej - Counterpart Fund w wysokości 4 mln zł.

Gwarancje

W 2016 roku KDBS-Bank nie posiadał zaciągniętych gwarancji.

Wyniki finansowe, a plan finansowy.

Bank zrealizował planowany na rok 2016 wynik finansowy netto, którego poziom wyniósł 2.920 tys. zł. Szczegółowe dane dotyczące, zarówno ostatecznego wyniku finansowego brutto i netto, jak również pośrednich sald wyniku finansowego wraz z poziomem danym planowanych, dynamiką i poziomem wykonania założeń planowanych na koniec 2016 r. w odniesieniu do roku 2015 r. zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Rachunek zysków i strat za 2016 rok

L.p.	Wyszczególnienie	2015-12-31	Plan 2016-12-31	Wykonanie 2016-12-31	Wykonanie planu	dynamika 2016/2015
I.	Przychody z tytułu odsetek	19 335,6	17 312,0	19 442,6	112,3%	100,6%
	1. Sektor finansowy (bez dopłat)	1 767,2	1 252,8	1 386,7	110,7%	78,5%
	2. Sektor niefinansowy (łącznie z dopłatami do kr. pref.) * w tym dopłaty do kredytów preferencyjnych	16 515,4 1 142,4	15 319,5 919,2	17 147,9 1 221,8	111,9% 132,9%	103,8% 106,9%
	3. Sektor instytucji rządowych i samorządowych (bez dopłat)	164,5	115,4	152,6	132,3%	92,7%
	4. Papiery wartościowe	888,4	624,3	755,4	121,0%	85,0%
II.	Koszty odsetek	4 314,4	3 527,9	3 892,3	110,3%	90,2%
	1. Sektor finansowy	61,6	4,3	27,2	637,6%	44,2%
	2. Sektor niefinansowy	3 687,6	3 286,3	3 322,2	101,1%	90,1%
	3. Sektor instytucji rządowych i samorządowych	565,2	237,4	542,9	228,7%	96,1%
III.	WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK	15 021,2	13 784,1	15 550,3	112,8%	103,5%
IV.	Przychody z tytułu opłat i prowizji	5 611,5	5 892,0	5 477,4	93,0%	97,6%
V.	Koszty z tytułu opłat i prowizji	696,4	674,3	684,5	101,5%	98,3%
VI.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	4 915,1	5 217,7	4 793,0	91,9%	97,5%
VII.	Przychody z udziałów, akcji i innych papierów wart.	100,0	100,0	95,1	0,0%	
VIII.	Wynik z operacji finansowych	-1 002,9	-119,1	-74,1	62,2%	7,4%
IX.	Wynik z pozycji wymiany	95,5	100,0	69,1	69,1%	72,3%
X.	WYNIK DZIAŁALNOŚCI BANKOWEJ	19 128,9	19 082,6	20 433,3	107,1%	106,8%
XI.	Pozostałe przychody operacyjne	469,5	520,0	1 218,6	234,3%	259,6%
XII.	Pozostałe koszty operacyjne	114,3	250,0	103,1	41,2%	90,1%
XIII.	Koszty działania banku	14 780,3	15 463,1	14 923,7	96,5%	101,0%
	1. Koszty pracownicze, w tym: - wynagrodzenia - narzuty na wynagrodzenia	8 457,9 6 434,6 1 305,1	9 466,9 7 316,3 1 497,8	9 202,1 6 953,4 1 385,4	97,2% 95,0% 92,5%	108,8% 108,1% 106,1%
	2. Koszty ogólnego zarządu	6 322,3	5 996,2	5 721,6	95,4%	90,5%
XIV.	Amortyzacja środków trwałych	749,8	712,5	692,2	97,2%	92,3%
XV.	Odpisy na rezerwy i aktualizację wartości, w tym:	3 952,5	1 939,0	5 020,7	258,9%	127,0%
	1. Na należności	3 647,7	1 819,0	4 937,2	271,4%	135,3%
	2. Na zobowiązania pozabilansowe	304,8	120,0	83,5	69,6%	27,4%
	3. Z tytułu tworzonych funduszy	0,0	0,0	0,0	0,0%	
	4. Pozostałe	0,0	0,0	0,0	0,0%	
XVI.	Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości	3 847,0	1 238,0	3 263,4	263,6%	84,8%
	1. Na należności	3 531,5	1 118,0	3 178,9	284,3%	90,0%
	2. Na zobowiązania pozabilansowe	315,5	120,0	84,5	70,4%	26,8%
	3. Pozostałe	0,0	0,0	0,0	0,0%	
XVII.	Różnica wartości rezerw i aktualizacji	105,5	701,0	1 757,3	250,7%	1665,1%
XVIII.	WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	3 848,5	2 476,0	4 175,6	168,6%	108,5%
XIX.	Wynik na operacjach nadzwyczajnych	0,0	0,0	0,0	0,0%	
XX.	ZYSK (STRATA) BRUTTO	3 848,5	2 476,0	4 175,6	168,6%	108,5%
XXI.	Podatek dochodowy	1 005,4	643,8	1 255,3	195,0%	124,9%
XXII.	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększ. straty)	0,0	0,0	0,0	0,0%	
XXIII.	Zysk(strata) netto z oper. kontynuowanych	2 843,1	1 832,3	2 920,3	159,4%	-
XXIV.	Zysk(strata) netto z oper. niekontynuowanych	0,0	0,0	0,0	0,0%	
XXV.	ZYSK (STRATA) po opodatkowaniu NETTO	2 843,1	1 832,3	2 920,3	159,4%	102,7%
XXVI.	Przychody ogółem	29 459,1	25 161,9	29 566,1	117,5%	100,4%
XXVII.	Koszty ogółem	25 610,6	22 447,7	25 390,6	113,1%	99,1%

IX. INFORMACJE O POWIĄZANIACH ORGANIZACYJNYCH I KAPITAŁOWYCH Z INNYMI PODMIOTAMI.

Powiązania kapitałowe

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy posiadał w 2016 roku:

- a) akcje, obligacje oraz bankowe papiery wartościowe następujących instytucji finansowych:
 - akcje SGB-Bank SA w Poznaniu o wartości bilansowej 3.431.000,00 zł,
 - akcje Banku Polskiej Spółdzielczości SA w kwocie 5.900,00 zł,
 - obligacje Banku Polskiej Spółdzielczości SA o wartości nominalnej 250.000,00 zł,
- b) udziały w następujących podmiotach:
 - SGB Leasing Sp. z o.o. w kwocie nominalnej 518.800,00 zł, nabyte za 2.500.242,32 zł,
 - Kujawskich Poręczeniach Kredytowych Sp. z o.o. o wartości 200.000,00 zł,
 - Concordia Polska TUV w kwocie 4.800 zł,

- Spółdzielnia Mieszkaniowa Ursus we Włocławku w kwocie 2.060,00 zł,
- Spółdzielnia Handlowo – Usługowa „Samopomoc Chłopska” Lubanie w kwocie 211,98 zł
- Spółdzielczy System Ochrony SGB w kwocie 1.000,00 zł.

Powiązania organizacyjne

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy funkcjonuje w ramach Spółdzielczej Grupy Bankowej. Bankiem zrzeszającym jest SGB-Bank S.A z siedzibą w Poznaniu.

Bank w oparciu o art. 22b ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (t.j. Dz. U. z 2014r. poz. 109 z późn. zm.) i na podstawie zawartej w dniu 23 listopada 2015 r. umowy jest członkiem System Ochrony SGB, który ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnych podstaw rozwoju Uczestników Systemu Ochrony, w szczególności poprzez:

- stworzenie bezpiecznej i stabilnej grupy bankowej,
- stworzenie skutecznych mechanizmów zapewnienia płynności i wypłacalności Uczestników Systemu Ochrony,
- wzajemną pomoc i współpracę oraz ochronę interesów ekonomicznych i prawnych Uczestników.

X. UZYSKIWANE EFEKTY W 2016 ROKU

Wskaźniki płynności.

- a) płynności strukturalnej (gotówka + należności od banków + papiery wartościowe)/łączne zobowiązania
31.12.2015 r. – 29,0 %, 31.12.2016 r. – 27,3 %
- b) płynności bieżącej (gotówka+ należności od banków)/łączne zobowiązania
31.12.2015 r. – 22,2 %, 31.12.2016 r. – 21,1 %.
- c) nadzorcze miary płynności:
 - M1 - luka płynności krótkoterminowej
31.12.2015 r. – 20 512,32 tys. zł 31.12.2016 r. – 49 453,60 tys. zł
 - M2 - współczynnik płynności krótkoterminowej
31.12.2015 r. – 1,39 31.12.2016 r. – 2,04
 - M3 – współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi
31.12.2015 r. – 3,63 31.12.2016 r. – 2,68
 - M4 – współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi
31.12.2015 r. – 1,19 31.12.2016 r. – 1,18
- d) wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR
31.12.2015 r. – 78,0 31.12.2016 r. – 118,0

Wskaźniki rentowności.

- a) aktywów ROA – mierzony zyskiem do średniej wielkości aktywów
brutto 31.12.2015 r. – 0,8 % 31.12.2016 r. – 0,8 %
netto 31.12.2015 r. – 0,6 % 31.12.2016 r. – 0,6 %
- b) rentowności kapitałów ROE – mierzony zyskiem do średniej wielkości funduszy podstawowych
brutto 31.12.2015 r. – 9,1 % 31.12.2016 r. – 9,3 %
netto 31.12.2015 r. – 6,7 % 31.12.2016 r. – 6,5 %
- c) rentowność obrotu ROS - zysk netto / przychody ogółem
31.12.2015 r. – 9,7 % 31.12.2016 r. – 9,9 %
- d) wskaźnik poziomu kosztów działania - koszty działania + amortyzacja / przychody ogółem
31.12.2015 r. – 52,7 % 31.12.2016 r. – 52,8 %

Wskaźniki marży.

- a) Marży odsetkowej - wynik z odsetek / średnie aktywa
31.12.2015 r. – 3,0 % 31.12.2016 r. – 3,0 %
- b) Marży prowizyjnej - wynik z prowizji / średnie aktywa
31.12.2015 r. – 1,0 % 31.12.2016 r. – 0,9 %

- c) Marży graniczne - koszty działania + amortyzacja – wynik z prowizji / średnie aktywa
31.12.2015 r. – 2,1 % 31.12.2016 r. – 2,1 %

Poziom kosztów.

- a) koszty / przychody
31.12.2015 r. – 86,9 % 31.12.2016 r. – 85,9 %
b) koszty działania + amortyzacja/ wynik działalności bankowej
31.12.2015 r. – 81,2 % 31.12.2016 r. – 76,4 %
c) koszty działania + amortyzacja/ wynik odsetkowy
31.12.2015 r. – 103,4 % 31.12.2016 r. – 100,4 %
d) koszty działania + amortyzacja / suma bilansowa
31.12.2015 r. – 3,1 % 31.12.2016 r. – 3,0 %

Wydajność.

- a) aktywa w mln zł / liczba pracowników
31.12.2015 r. – 3,6 mln zł/1 pracownika 31.12.2016 r. – 3,8 mln zł/1 pracownika
b) zysk netto w tys. zł / liczba pracowników
31.12.2015 r. – 20,0 tys. zł/1 pracownika 31.12.2016 r. – 21,0 tys. zł/1 pracownika

Ocena jakości aktywów.

- a) wskaźnik jakości kredytów zagrożonych / kredyty ogółem
31.12.2015 r. – 3,78 %, 31.12.2016 r. – 3,08 %
b) wskaźnik jakości kredytów pod obserwacją / kredyty ogółem
31.12.2015 r. – 1,18 %, 31.12.2016 r. – 0,60 %

Łączny współczynnik kapitałowy.

- 31.12.2015 r. – 14,13 % 31.12.2016 r. – 14,48 %.

PODPISY ZARZĄDU BANKU

1. Cezary Maciejewski

Prezes Zarządu
KDBS

2. Małgorzata Matejkowska

Wiceprezes
Zarządu KDBS

3. Mirosław Gniady

Wiceprezes
Zarządu KDBS

(imię i nazwisko)

(stanowisko)

(podpis)
KUJAWSKO-DOBRYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY

(pieczęć firmowa)

Włocławek, dnia 06 marca 2017 r.

BIEGŁY REWIDENT
Urząd Metryk